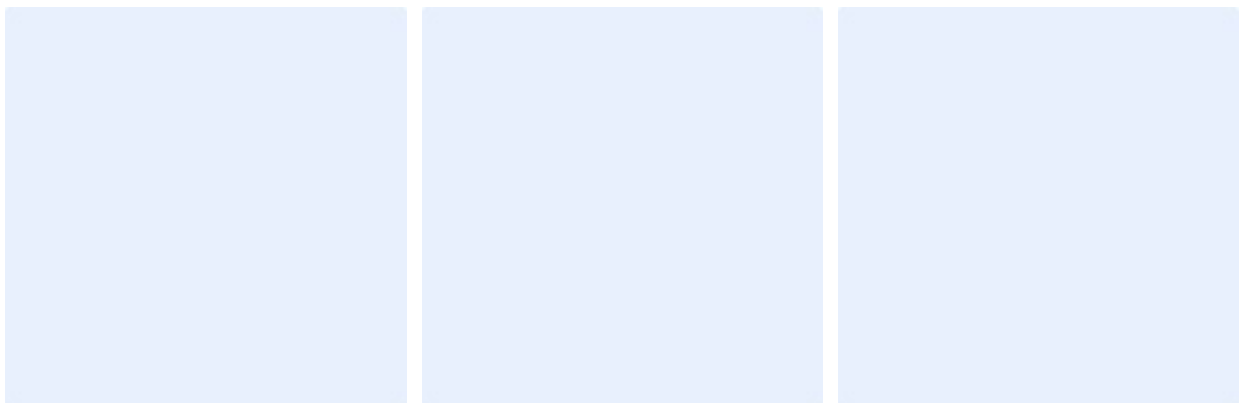


Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

(Kaimo vietovių VPS forma)

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Sūduvos vietos veiklos grupė
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Sūduvos VVG 2023-2027 m. vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2029 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	<input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne
Teminė VPS	<input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne
VPS tema	Turizmo plėtros skatinimas
VPS data:	2023-05-01
VPS versija:	1 versija, patvirtinta 2023-05-30 visuotinio narių susirinkimo protokolu Nr. 8



TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)	4
1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	4
1.1. Trumpas VVG pristatymas	4
1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys	4
1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas	6
1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius.....	6
1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes).....	7
1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija.....	9
1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros išteklių	12
1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė	15
1.9. Papildoma informacija.....	16
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)	17
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	18
3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas.....	18
3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas.....	18
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS).....	20
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA	22
5.1. Apibendrinta informacija apie VVG	22
5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį.....	22
5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą	23
5.4. VVG vertybės.....	24
5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.	24
5.6. VVG misija.....	24
II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI)	25
6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI.....	25
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI	26
7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.....	26
7.2. Metinės rodiklių reikšmės	27
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	29
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS.....	31
III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)	32
10. VPS PRIEMONĖS	32
10.1. VPS priemonių sąrašas.....	32
10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais	33
10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais.....	33
10.4. VPS priemonių aprašymas	34
10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS).....	40
10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai.....	41
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS	41
12. VPS FINANSINIS PLANAS	41
12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis	41
12.2. Metinis VPS išlaidų planas	42
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	44
13.1. Subregioninės vietovės principas	44
13.2. „Iš apačios į viršų“ principas	44
13.3. Partnerystės principas.....	45
13.4. Bendradarbiavimo principas.....	46
13.5. Inovacijų principas	47
13.6. Jaunimas	47
13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas.....	48
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI	48
14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu	48

14.2.	<i>VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu</i>	<i>48</i>
15.	<i>VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA.....</i>	<i>49</i>
15.1.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas</i>	<i>49</i>
15.2.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus.....</i>	<i>50</i>
IV DALIS: VPS PRIEDAI		53

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Sūduvos vietos veiklos grupė (toliau – VVG) įsteigta 2006 metų rugpjūčio 28 dieną. VVG atstovauja Kazlų Rūdos savivaldybės bei Marijampolės savivaldybės Sasnavos seniūnijos kaimiškąją teritoriją. VVG steigėjai buvo 3 juridiniai asmenys (Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija, atstovaujama pirmininkės Redos Kneizevičienės), Antanavo bendruomenė, atstovaujama valdybos nario Romo Liutkaus, Bagotosios bendruomenė, atstovaujama pirmininkės Zanės Krupavičienės ir fizinis asmuo Vilius Bastys.

Būstinės vieta - S. Daukanto g. 19-409, Kazlų Rūda. Registracijos vieta - Bagotosios g.4-4, Antanavas, Kazlų Rūdos sav.

VVG valdymo struktūra:

- Aukščiausias valdymo organas – visuotinis narių susirinkimas;
- Kolegialus valdymo organas – Valdyba (12 asmenų). Ji tvirtina administracijos darbuotojų sąrašą, tvirtina biudžetą ir vykdo kitas jai priskirtas funkcijas.
- Vienasmenis valdymo organas – pirmininkas. Jis atsakingas už VVG veiklos organizavimą, sudarinėja sandorius organizacijos vardu ir vykdo jam kitas priskirtas funkcijas.

VVG yra 38 nariai (detalus sąrašas 5 priede), iš kurių 19 kaimo bendruomeninių organizacijų, 1 bendruomenių asociacija, 2 jaunimo organizacijos, 3 kitos NVO (Asociacija „Šilo šauliai“, Kazlų Rūdos senjorų klubas ir Kazlų Rūdos muzikos klubas), 2 vietos valdžios atstovai (1 Marijampolės savivaldybės administracijos ir 1 Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos) ir vienas fizinis asmuo. Verslą atstovauja 10 subjektų (4 fizinis asmuo, 1 ūkininkai, 3 verslo įmonių atstovai, 1 kaimo turizmo sodybos savininkas, 1 verslininkų klubas). 69 proc. VVG narių sudaro įvairūs socialiniai partneriai, 26 proc. – verslo atstovai ir 5 proc. vietos valdžios atstovai. VVG administraciją sudaro:

1. Administracijos vadovė Kristina Mačiokienė
2. Viešųjų ryšių specialistė Asta Prajarienė
3. Finansininkė Virginija Petrukaitienė.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Sūduva – regionas pietinėje-pietvakarinėje Lietuvos dalyje. Sūduvos VVG teritoriją sudaro Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškoji teritorija (Kazlų Rūdos miestas vadovaujantis LEADER metodo nuostatomis, negali būti VVG teritorijoje, nes jis yra savivaldybės administracijos centras) ir Sasnavos seniūnija, priklausanti Marijampolės savivaldybei.

Sūduvos VVG teritorija vakaruose ribojasi su Šakių, Vilkaviškio rajonų savivaldybėmis, pietuose su Marijampolės savivaldybe, rytuose – su Kauno ir Prienų rajonų savivaldybėmis. Sūduvos VVG teritorijos geografinė padėtis yra patogi, nes ji išsidėsčiusi pietryčių Lietuvoje ir yra netoli Kauno miesto, per jos teritoriją eina magistralinis kelias A5 Kaunas – Marijampolė – Suvalkai, tarptautinis greitkelis Via Baltica (Europos kelias E67), geležinkelis Sankt Peterburgas (Rusija) – Varšuva (Lenkija), planuojamas Rail Baltica geležinkelio ruožas. Gerai išvystytos susisiekimo sistemos dėka valstybiniais keliais, greitkeliais ar geležinkeliais galima pasiekti Lenkiją ir Kaliningrado sritį, taip pat patogus susisiekimas su Lietuvos miestais. Būtent geografinė padėtimi didžiuojasi 13,8 proc. apklausoje dalyvavusių gyventojų.



Kazių rūdos savivaldybės teritorija užima 554,52 km² plotą, o Kazių Rūdos miestas, kuris neįeina į VVG teritoriją užima 3,92 km² plotą. Sasnavos seniūnijos plotas – 132,07 km². Bendras Sūduvos VVG teritorijos plotas 682,67 km².

Sūduvos VVG teritoriją sudaro 5 seniūnijos: Antanavo, Jankų, Kazių Rūdos, Plutiškių (Kazių Rūdos sav.) ir Sasnavos (Marijampolės sav.). 2009 m. Sūduvos VVG teritorijos seniūnijose buvo įkurtos seniūnaitijos. Seniūnaitija – mažiausias administracinis teritorinis vienetas Lietuvoje. Sūduvos VVG teritorijoje yra 25 seniūnaitijos: 3 Antanavo sen., 6 Jankų sen., 7 Kazių Rūdos sen., 3 Plutiškių sen., 6 Sasnavos sen.

2023 m. VĮ Registrų centro duomenimis duomenimis Sūduvos VVG teritorijoje buvo 213 gyvenamųjų vietovių, iš kurių buvo 2 miesteliai: Jūrės ir Sasnavos, 210 kaimų, didžiausi iš jų: Puskelnių (863 gyv.), Sasnavos (592 gyv.), Antanavo (562 gyv.), ir 1 geležinkelio stoties gyvenvietė. Pastebėta, kad per pastarąjį dešimtmetį VVG teritorijoje kaimiškųjų gyvenamųjų vietovių skaičius sumažėjo 27-mis vietovėmis (2014 m. buvo 237). Tokį pasikeitimą įtakojo gyventojų skaičiaus mažėjimas teritorijoje. Remiantis Valstybės duomenų agentūros 2021 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, Sūduvos VVG teritorijoje iš viso buvo 203 gyvenamosios vietovės, iš kurių didžiausią skaičių sudaro kaimai turintys iki 200 gyventojų – 193 (2011 m. – 201). Kaimo gyvenamųjų vietovių, kuriose gyvena nuo 201 iki 1000 gyventojų skaičius per pastarąjį dešimtmetį sumažėjo nuo 14 (2011 m.) iki 10 (2021 m.). Remiantis 2021 m. gyventojų ir būsto surašymo duomenimis 50 proc. (t.y. 4223) Sūduvos VVG teritorijos gyventojų gyveno gyvenvietėse iki 200 gyventojų ir kiti 50 proc. (t.y. 4166) gyventojų gyveno gyvenvietėse nuo 200 iki 1000 gyventojų.

VVG teritorija nepasikeitė, lyginant su 2014 – 2020 m. laikotarpiu.

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Sūduvos VVG teritorija neapsiriboja vienos savivaldybės ribomis - ją sudaro Kazlų Rūdos sav. kaimiškoji teritorija ir Marijampolės sav. Sasnavos seniūnija. Šios dvi teritorijos - tai plačių lygumų ir neapbrėptų miškų sąjunga, kurianti kurorto įspūdį čia atvykstantiems svečiams bei vietos gyventojams. Gamtos apsuptis, ramus gyvenimo būdas, lyginant su didžiais Lietuvos miestais, paskatino ir ekogyvenciečių atsiradimą, o kartu su jomis ir gamtos mokyklos įsikūrimą, kurių kol kas šalyje turime labai mažai. Gausūs gamtiniai išteklių - Gairiakalnis, Raudonplynio kraštovaizdžio draustinis, Višakio slėnio botaninis draustinis, Novaraiščio ornitologinis draustinis, čia traukia mėgstančius lėtas keliones bei gamtos ramybę.

Sūduvos VVG teritorija išskirtinė yra ir dėl galimybės stebėti gamtą iš paukščio skrydžio, tuo pasirūpins Sasnavos aerodrome veikiantis Marijampolės aeroklubas, kuris veiklą vykdo nuo 1977 metų. Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje yra ir dar vienas aerodromas, kuriame veikė Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Trečioji aviacijos bazė, tačiau pagal paskirtį jau nebenaudojamas, šiuo metu čia organizuojamas automobilių varžybos.

Sūduvos VVG teritorijoje intensyviau nei kitur galime stebėti judančią karinę techniką bei girdėti šaudymo ar sprogimo garsų, tai dėl čia 1969 m. įkurto ir šiuo metu veikiančio karinio poligono, priskirto Lietuvos kariuomenės Divizijos generolo Stasio Raštikio kariuomenės mokyklai.

Kultūrinis gyvenimas bei vietos tradicijos viena iš sričių, kurioje vietos gyventojai veikia itin aktyviai. Kiekviena bendruomenė daug darbo įdeda stengiantis pažymėti tradicines kalendorines šventes, na o kai kur jos skaičiuoja jau ne vieną dešimtmetį pvz. Tautkaičių klijimo teatro festivaliai kasmet per Žolines organizuojami jau daugiau nei 70 metų. Vasaros metu bendruomenės intensyviai ruošiasi vasaros švenčių maratonui, kiekvienais metais stengiantis lankytojus nustebinti ypatinga programa.

Gyventojų apklausos duomenys parodė, kad dauguma gyventojų (86,9 proc.) didžiuojasi savo gyvenamąja vietoje, iš jų 24,9 proc. didžiuojasi gamta ir kraštovaizdžiu.

Sūduvos VVG teritorija – tai gamtos apsuptas kraštas, kviečiantis pažinti ir susipažinti lėtai.

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Siekiant parengti bendruomenių inicijuota vietos plėtros strategiją, buvo stengiamasi į strategijos rengimą įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų. Iš viso susitikimuose ir apklausose dalyvavo ir taip savo poreikius išreiškė 229 dalyviai. Gyventojų poreikių identifikavimui buvo naudojami vienas kitą papildantys tyrimo metodai:

- Focus grupės metodas – kuris buvo taikomas susitikimuose seniūnijose vietos valdžios, NVO ir verslo atstovais. VPS rengimo metu buvo suorganizuoti 5 susitikimai-diskusijos Sasnavos, Plutiškių, Kazlų Rūdos, Jankų ir Antanavo seniūnijoje. Į susitikimus buvo kviečiami seniūnijų gyventojai, bendruomenių, vietos valdžios, verslo atstovais. Suorganizuotas 1 susitikimas su Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centro atstovėmis bei surengtas susitikimas su Kazlų Rūdos jaunimo reikalų koordinatorė bei Kultūros centro darbui su jaunimu specialiste. Susitikimų tikslas – aptarti konkrečios vietovės problemas, išsiaiškinti poreikius, nusistatyti tikslus ir prioritetus. Susitikimai vyko:
 - 2023 m. kovo 21 d. susitikimas Plutiškių seniūnijoje adresu: Mokyklos g. 5, LT-69466, Plutiškės, Kazlų Rūdos sav. – 6 dalyviai;
 - 2023 m. kovo 21 d. susitikimas su Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centro atstovėmis – 3 dalyviai;

2023 m. kovo 23 d. susitikimas Sasnavos bendruomenės namuose adresu: Sūduvos g. 46, Sasnava, Marijampolės sav. – 14 dalyvių;

2023 m. kovo 24 d. Bagotosios vaikų dienos centre vyks susitikimas su Kazlų Rūdos seniūnijoje veikiančiomis NVO, verslo ir vietos valdžios atstovais. Adresas: Beržų g. 1, Bagotoji, Kazlų Rūdos sav. – 10 dalyvių;

2023 m. kovo 28 d. susitikimas Jankų bendruomenės centre adresu: Jankai, Kazlų Rūdos sav. – 7 dalyviai;

2023 m. kovo 29 d. nuotolinis susitikimas su Antanavo seniūnijos verslo, NVO ir vietos valdžios atstovais – 6 dalyviai

2023 m. balandžio 19 d. nuotolinis susitikimas su Kazlų Rūdos jaunimo reikalų koordinatorė bei Kultūros centro darbu su jaunimu specialiste – 4 dalyviai

Iš viso susitikimuose dalyvavo 50 dalyvių. Informacija apie susitikimus skelbta nariams siunčiant kvietimus el. paštu, susisiekti telefonu raginant aktyviai dalyvauti bei VVG interneto svetainėje.

Anketinės apklausos metodas – siekiant išsamiau ištirti vietos gyventojų poreikius, buvo parengta anketa vietos gyventojams. Apklausoje dalyvavo 153 Sūduvos VVG teritorijos gyventojų. Anketinė apklausa buvo vykdoma internetu www.apklausa.lt (Priedas Nr. 6) 2023 m. kovo 6-27 d. Gyventojų nuomonės tyrime dalyvavę respondentai pagal Sūduvos VVG seniūnijas pasiskirstė taip:

36 proc. respondentų iš Sasnavos seniūnijos, 34 proc. Kazlų Rūdos; 17 proc. Antanavo, 7 proc. Plutiškių ir 6 proc. Jankų. Daugiausia, net 76 proc. respondentų sudarė moterys.

Didžioji respondentų dalis yra darbingo amžiaus gyventojai (96,2 proc.), 40-64 m. gyventojai buvo aktyviausi ir sudarė 55,6 proc. apklausos dalyvių. Jaunimo 16-29 m. apklausoje sudarė 12 proc. ir tik 6 proc. sudarė senjorai – 65 m. ir vyresni.

56 proc. apklausoje dalyvavusių gyventojų turintys aukštąjį išsilavinimą, 20 proc. – aukštesnįjį ir 16 proc. – profesinį. 86 proc. respondentų nurodė esantys dirbantys.

Komunikacija apie vykdomą tyrimą ir apklausą bei jų svarbą buvo organizuojama plačiu mastu – VVG internetinėje svetainėje, Facebook paskyroje tiek Sūduvos VVG, tiek kaimo bendruomenių, susitikimų su gyventojais metu. Išsakyti savo nuomonę bei įsitraukti į gyventojų poreikių turėjo galimybę visi Sūduvos VVG gyventojai ir organizacijos.

2023-04-19 vyko visuotinis narių susirinkimas, kurio metu pristatyti anketinės apklausos bei susitikimų metu išryškėję poreikių tyrimo rezultatai, aptartos pagrindinės teminės VPS gairės aptartos priemonės bei VPS lėšų paskirstymas ir kt. Dalyvių skaičius – 26.

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Pastarąjį dešimtmetį tiek visoje šalyje, tiek VVG veiklos teritorijoje pastebimos neigiamos gyventojų kaitos tendencijos. VVG veiklos teritorijoje 2021 m. gyveno 8389 gyventojai. Nuo 2011 m. iki 2021 m. VVG teritorijoje gyventojų skaičius sumažėjo 15 proc. (2011 m. gyveno 9819 gyventojų) (8), tai yra ženkliai didesnis kitimas lyginant su šalies gyventojų skaičiaus kitimu – šiuo laikotarpiu Lietuvoje gyventojų skaičius sumažėjo 8 proc., tačiau nedaug skiriasi nuo Marijampolės apskrities, kurioje gyventojų skaičius sumažėjo 14 proc. Lyginant VVG teritorijos gyventojų kitimo rodiklius su Kazlų Rūdos savivaldybės rodikliais pastebėta, kad didesnis gyventojų skaičiaus mažėjimas buvo Kazlų Rūdos savivaldybėje, nei VVG teritorijoje. Vertinant gyventojų kaitos pokytį VVG teritorijos seniūnijose, pastebimas netolygus pasiskirstymas: labiausiai gyventojų sumažėjo Jankų (24 proc.) ir Plutiškių (20 proc.) seniūnijose, o mažiausiai gyventojų skaičius sumažėjo Antanavo (9 proc.) ir Sasnavos (9 proc.) seniūnijose.

Gyventojų skaičiaus mažėjimas lėmė gyventojų tankumo mažėjimą teritorijoje: 2011 m. gyventojų tankumas vidutiniškai 1 km² teko 14,38 gyventojų, 2021 m. – 12,29 gyventojų.

Neigiamą gyventojų skaičiaus kitimą lėmė neigiama natūrali gyventojų kaita. Lietuvos Respublikoje, Marijampolės apskrityje ir Kazlų Rūdos savivaldybėje (Sūduvos VV duomenys nėra prieinami viešai ir seniūnijose nerenkami) žmonių miršta daugiau nei gimsta, todėl natūralios kaitos rodiklis yra neigiamas. Vertinant natūralią kaitą Kazlų Rūdos savivaldybėje iki 2020 m. kasmet mirdavo iki 100 asmenų daugiau nei gimdavo. 2020 ir 2021 m. natūrali gyventojų kaita pastebimai padidėjo iki -129 ir -126, kam įtakos turėjo Covid-19 pandemija. 2022 m. kaitos rodiklis sumažėjo iki -104. tačiau bendra visų metų tendencija rodo, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje natūrali gyventojų kaita išlieka neigiama, daugiau žmonių miršta nei gimsta, todėl rajonas sensta.

Analizuojant gyventojų migracijos srautus, pastebimos gerėjančios tendencijos tiek šalies, tiek Marijampolės apskrities bei Kazlų Rūdos savivaldybėje. Kazlų Rūdos savivaldybėje neigiama neto migracija pradėjo mažėti ir nuo 2020 m. ji tapo teigiama, kas reiškia, kad atvykusių gyventi skaičius viršijo išvykusiųjų 31 asmeniu. Tam įtakos turėjo grįžtančių iš emigracijos lietuvių skaičiai, kurie išbandę darbą ir gyvenimą užsienyje, grįžta tolimesnį savo gyvenimo kurti Lietuvoje. 2022 m. emigracijos rodiklis tiek Lietuvoje, tiek Marijampolės apskrityje, bei Kazlų Rūdos savivaldybėje ypač išaugo dėl karo Ukrainoje ir pabėgėlių iš Ukrainos atvykimą į Lietuvą.

Vertinant gyventojų pasiskirstymo pagal amžiaus grupes (2021 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis) matyti, kad tiek Sūduvos VVG teritorijoje, tiek Marijampolės apskrityje, tiek visos šalies mastu didžiausią gyventojų grupę sudaro darbingi 30-64 m. asmenys, kurie Sūduvos VVG teritorijoje sudaro 49,18 proc. visų gyventojų (2011 m – 44,5 proc.). Vaikai iki 15 metų amžiaus Sūduvos VVG teritorijoje sudaro 15,04 proc. (2011m – 16,4 proc.) ir tai yra kiek daugiau nei Šalies mastu (14,84 proc.), ar Marijampolės apskrityje (13,75 proc.). Taip pat jaunimo 15-29 m. grupė sudaro 17,36 proc. (2011 m. – 19,8) ir tai yra kiek daugiau nei Šalies mastu (15,72 proc.), ar Marijampolės apskrityje (17,33 proc.). Tuo tarpu pensinio amžiaus (65+) asmenys sudaro 18,42 proc. visų Sūduvos VVG gyventojų (2011 m. – 19,3 proc.) ir tai yra mažiau nei Marijampolės apskrityje – 20,22 proc., ar Lietuvos Respublikoje – 19,92 proc. Remiantis VDA gyventojų ir būsto surašymo duomenimis, 2021 m. Lietuvos gyventojų amžiaus vidurkis – 43 m., o Sūduvos VVG teritorijos amžiaus vidurkis – 42,12 m. Vertinant Sūduvos VVG gyventojų amžiaus duomenis 2021 m., nustatyta, kad jauniausia yra Antanavo seniūnija, kurios gyventojų amžiaus vidurkis buvo 40,92 m., Plutiškių seniūnijos – 41,08 m., Sasnavos – 42,18 m., Kazlų Rūdos sen. – 42,72 m. ir Jankų sen. – 43,72 m.

Analizuojant gyventojų pasiskirstymą pagal lytį, nustatyta, kad 2021 m. vienodą dalį, po 50 proc. gyventojų sudarė tiek vyrai, tiek moterys. Tuo tarpu Lietuvos Respublikoje moterų buvo 4 proc. daugiau nei vyrų, o Marijampolės apskrityje - 3 proc.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2021 m. visuotinio gyventojų surašymo rezultatais pagal tautinę sudėtį Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje lietuviai sudarė 97,8 proc. (5344 gyventojai), rusai – 0,6 proc. (31 gyventojas), lenkai - 0,2 proc. (2 gyventojai), ukrainiečiai – 0,2 proc. (9 gyventojai), baltarusiai – 0,1 proc. (5 gyventojai), kitos tautybės – 0,2 proc. (10 gyventojų).

2021 m. duomenimis, Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje aukštąjį išsilavinimą buvo įgiję 15,16 proc. visų gyventojų. Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje užfiksuotas gyventojų su aukštuoju išsilavinimu rodiklis yra mažesnis nei Marijampolės apskrityje (18,5 proc.) ar šalyje (27,01 proc.), mažesnė ir gyventojų su aukštesniuoju ir specialiuoju išsilavinimu dalis, atitinkamai 14,52 proc. Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje, 17,4 proc. Marijampolės apskrityje ir 15,72 proc. Lietuvos Respublikoje. Vidurinį, pagrindinį, pradinį išsilavinimą turinčių taip pat neįgijusių išsilavinimą (nebaigusių, nelankusių mokyklos, neraštingų) gyventojų Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje buvo ženkliai daugiau nei Marijampolės apskrityje ar Lietuvoje, atitinkamai 70,36 proc. Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje, 57,26 proc. Marijampolės apskrityje ir 64,12 proc. Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškosios teritorijos

gyventojų išsilavinimo situacija turi ženklų atotrūkį lyginant su Lietuvos vidurkiu, bei prastesnė nei Marijampolės apskrityje, tačiau lyginant su 2011 m. duomenimis situacija gerėja, t.y. aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų skaičius padidėjo 38,38 proc.

2021 m. duomenimis Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje darbo jėgos dalis nuo visų teritorijos gyventojų sudarė 61,59 proc. ir atitinka šalies vidurkį 61,7 proc. ir viršija Marijampolės apskrities vidurkį 58,6 proc. Analizuojant 2011-2021 m. gyventojų pasiskirstymo pagal ekonominį aktyvumą pokytį, Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje pastebimas darbo jėgos didėjimas (9,9 proc.), užimtų gyventojų didėjimas (18,9 proc.) bei bedarbių (14 proc.) ir neaktyvių gyventojų (37,8 proc.) mažėjimas. Ekonominio aktyvumo rodiklių pokytis yra teigiamas, bei viršija Marijampolės apskrities ir šalies rodiklius (atitinkamai: darbo jėgos didėjimas sudaro 1 proc. ir 0,7 proc., užimtų gyventojų didėjimas – 10 proc. ir 7,7 proc., bedarbių mažėjimas – 28,1 proc. ir 27,5 proc., neaktyvių gyventojų mažėjimas – 26,1 proc. ir 18,4 proc.). Tačiau nepaisant teigiamų pokyčių, vertinant darbo jėgos struktūrą 2021 m. duomenimis Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje užimti gyventojai sudarė 78,29 proc. aktyvių gyventojų (tai yra mažiau nei šalyje 85,69 proc. ar Marijampolės apskrityje 83,17 proc.), o bedarbiai – 21,61 proc. (tai yra daugiau nei šalyje 14,31 proc. ar Marijampolės apskrityje 16,84 proc.). Vertinant užimtumo tarnybos duomenis, nustatyta, kad vidutinis metinis bedarbių procentas Kazlų Rūdos savivaldybėje (apimant Kazlų rūdos miestą ir neapimant Sasnavos sen.) yra didesnis nei Marijampolės apskrities ar šalies rodikliai, tačiau atspindintis tas pačias tendencijas: 2018-2020 metais bedarbių procentas buvo pakankamai stabilus, o nuo 2020 metų pradėjo didėti, tam tiesioginę įtaką turėjo Covid-19 pandemija ir laikinosios apsaugos priemonės, taikomos verslo subjektams.

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Pagal 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenis Kazlų Rūdos savivaldybėje daugiausia užimtųjų dirbo pramonės sektoriuje (15,66 proc.), didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas – 7,14 proc. ir 4,27 proc. švietimo sektoriuje.

Remiantis Užimtumo tarnybos pateikiamais duomenimis, 2022 m. vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius Kazlų rūdos savivaldybėje siekė 15,8 vnt., ir nuo 2018 m. šis rodiklis sumažėjo 39 proc. (2018 m. laisvų darbo vietų buvo 25,7).

2016 – 2022 m. laikotarpiu į VVG teritoriją buvo pritraukta 7 267 340,00 Eur. Kazlų Rūdos ir Marijampolės savivaldybės administracijos 2014-2022 m. laikotarpiu įgyvendino projektus, skirtus VVG teritorijos gyventojams, kurių bendra vertė – 4 983 286,14 Eur.

Kaimo bendruomeninių organizacijų veiklai labai svarbi yra valstybės parama. Iš viso analizuojamu 2016-2022 m. laikotarpiu valstybės parama buvo skirta įgyvendinti 17 Sūduvos VVG teritorijos kaimo bendruomeninių organizacijų ir VVG projektų, kurių bendra vertė – 366 662,95 Eur. Šios paramos dėka buvo stiprinama kaimo bendruomenių materialinė bazė, tvarkomos viešosios erdvės ir pritaikomos gyventojų poreikiams, ugdomas kaimo gyventojų verslumas, o taip pat ugdomi bendruomeninių organizacijų narių gebėjimai rengti ir įgyvendinti bendruomeninius projektus.

Svarbią reikšmę VVG teritorijai turėjo lėšos, skirtos per VVG parengtą vietos plėtros strategiją 2014-2020 m. Per visą programavimo laikotarpį pagal šią strategiją buvo įgyvendinti 35 vietos projektai, kuriems buvo skirta 1 242 545 Eur.

Sūduvos VVG aktyviai dalyvavo rengiant ir įgyvendinant kitus projektus. Įgyvendino 4 projektus, kurių bendra vertė 418 459,00 Eur.:

1. Tarptautinio bendradarbiavimo projektas „Pirminės žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir rinkodaros plėtra Marijampolės regiono kaimo vietovių VVG ir vietos veiklos grupės „Biebžos fondas“ teritorijose“ su Marijampolės apskrities VVG;
2. Tarptautinio bendradarbiavimo proejktas "Tvarus mobilumas - tvari bendromenė" su partneriais iš Ispanijos, Danijos, Airijos;

3. Tarptautinio bendradarbiavimo projektas "Pažinkim mūsų regionų kultūrą";
4. Teritorinio bendradarbiavimo projektas "Amatų skatinimas ir lėtojo turizmo plėtra Marijampolės regione" su Marijampolės apskrities VVG.

Sūduvos VVG teritorijoje intensyviai įgyvendinami socialiniai projektai, finansuojami LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. 2016-2022 m. laikotarpiu finansuoti skirtas finansavimas 3 kaimo bendruomenėms (Višakio Rūdos, Ažuolų Būdos ir Antanavo), kurių bendra suma - 256 386,91 Eur.

2023 m. pradžioje Kazlų Rūdos savivaldybėje veikė 288 ūkio subjektai (15 proc. daugiau nei 2018 m.) 80 proc. sudarė labai mažos iki 10 darbuotojų, mažos įmonės iki 50 darbuotojų sudarė - 16 proc., o 5 proc. - vidutinės įmonės, turinčios iki 250 darbuotojų. VVG teritorijoje nėra stambių įmonių. Sūduvos VVG duomenimis Sūduvos VVG teritorijoje veikė 97 verslo įmonės. Svarbiausios ekonominės veiklos sritys: maisto produktų perdirbimas, medienos gaminių gamyba, metalo gaminių gamyba, krovinių pervežimas. Didžiausia įmonė UAB „Jūrės medis“ - vienas didžiausių klijuotos medienos konstrukcijų gamintojų Pabaltijo šalyse, taip pat su mediena, susijusius verslus vysto dar 10 įmonių.

2023 m. Sūduvos VVG teritorijoje veikė 15 kaimo turizmo sodybos. Iš jų 8 Kazlų Rūdos seniūnijoje ir 7 - Jankų seniūnijoje.

Sūduvos VVG teritorijoje 2022 m. 8 ūkiai plėtojo alternatyvias ne žemės ūkio veiklas (2011 m. - 7). Pagrindinės alternatyvios veiklos: pynimas iš vytelių, žilvičių auginimas, sliekininkystė, vaistažolių auginimas, žuvų auginimas ir veisimas.

2022 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje savarankiškai dirbo 881 asmuo. Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje 2022 m. 284 asmenys vykdė individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą ir tai buvo 5 proc. mažiau nei 2011 m. (2011 m. - 299). 2022 m. individualią veiklą pagal pažymą vykdė 597 Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojai.

9 VVG teritorijoje veikiančios nevyriausyvybės organizacijos teikia socialines paslaugas kaimo gyventojams (8 bendruomeninės organizacijos ir Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija).

Socialinės paslaugas Sūduvos VVG bendruomeninės organizacijos pradėjo teikti 2007 metais. Antanavo bendruomenėje buvo pradėtos teikti skalbimo, prausimosi paslaugos. Nuo 2007 metų Antanavo bendruomenėje pradėjo veikti vaikų dienos centras. Vėliau vaikų dienos centrai įsikūrė Sasnavoje, Bagotojoje, Jankuose, Višakio Rūdoje, Ažuolų Būdoje, Jūrės miestelyje.

Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija nuo 2012 metų teikia neįgaliesiems bendrąsias socialinės paslaugas: informavimas, konsultavimas, atstovavimas ir tarpininkavimas, sociokultūrinės paslaugos. Šios paslaugos leidžia sumažinti stacionarios globos poreikį, kartu pagerinti asmenų su negalia gyvenimo kokybę bei sumažinti jų socialinę atskirtį. Svarbu padėti neįgaliems asmenims, kai jie nebegali pasirūpinti savimi, kuo ilgiau gyventi savo namuose, siekiant išvengti ilgalaikės socialinės globos paslaugų, siekiant, kad neįgalieji gebėtų kiek galima ilgiau būti savarankiški. Kadangi transporto susisiekimas labai prastas su savivaldybės centru, kaimuose nėra net vaistinės, Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija įgyvendinama projektą ne tik teikia konsultavimo, socialinių įgūdžių palaikymo paslaugas, bet teikia asmeninio asistento paslaugą neįgaliesiems palydinti įvairias įstaigas.

Trys bendruomeninės organizacijos vykdo bendruomeninius verslus:

Sasnavos bendruomenė teikia edukacijų paslaugas "Zuikių mokykla" tematika. Savo ir kitų finansavimo šaltinių (savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto lėšos) yra įsirengusi Zuikių muziejų. Iš VPS 2007-2013 m. finansinio laikotarpio yra įrengtos patalpos, pritaikytos bendruomenės reikmėms, iš 2014-2020 m. finansinio laikotarpio atliktos investicijos sutvarkant lauko erdves ir pritaikant jas edukacijų ir kitų renginių organizavimui lauke.

Višakio Rūdos bendruomenė gamina savo krašto suvenyrus, rengia edukacines programas.

Bagotosios kaimo bendruomenė šiuo metu įgyvendina projektą pagal 2014-2020 m. finansinio laikotarpio VPS, kuriame suplanuota vykdyti šias ekonomines veiklas: teikti vaikų dienos centro paslaugas, teikti pavežėjimo paslaugas, teikti aplinkos priežiūros paslaugas.

Taip pat VšĮ Kardokų gamtos mokykla (yra NVO nes daugiau nei 51 proc. dalių priklauso bendruomenei) teikia ugdymo paslaugas, organizuoja stovyklas. Iš 2014-2020 m. laikotarpio atliktos investicijos įrengiant 5 temines klases.

Prekybos srityje veikia 2021 m. pab. veikė 43 mažmeninės prekybos parduotuvės ir 1000 gyv. teko 4 parduotuvės, t.y. 31 proc. mažiau nei Šalyje, bei 27 proc. mažiau nei Marijampolės apskrityje. Taip pat pažymėtina, kad didžiausias parduotuvių tinklas išplėtotas Kazlų Rūdos mieste, todėl VVG teritorijoje parduotuvių tinklas išplėtotas dar mažiau.

Sūduvos VVG teritorijoje veikia regioninė šiukšlių tvarkymo sistema, kurią administruoja Marijampolės Apskritis Atliekų Tvarkymo Centras.

Sūduvos VVG teritorijoje geriamąjį vandenį tiekia du paslaugų tiekėjai: UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“ tiekia geriamąjį vandenį 7 vandenvietėse: Bagotosios, Antanavo, Plutiškių, Bebruliškių, Būdos, Ažuolų Būdos ir Kajackiškių gyvenvietėse, o UAB „Sūduvos vandenys“ teikia geriamąjį vandenį 5 Sasnavos seniūnijos gyvenvietėms: Gavaltuvos; Sasnavos; Tautkaičių; Smilgių; Barštinės.

Sūduvos VVG teritorijoje vyrauja rajoniniai keliai, bet per Sasnavos seniūniją eina automobilių magistralė Via Baltica. Tarptautinė magistralė VVG teritoriją daro tranzito regionu. Tai skatina tiek vietinių, tiek užsienio investicijų pritraukimą, užsienio prekybą. Sūduvos VVG teritorijoje yra vienas didžiausių geležinkelio mazgų šalyje. Sūduvos VVG teritorijoje gyvendinamas tarptautinis transporto projektas „Rail Baltica“, kuris kokybiška geležinkelio linija sujungs Varšuvą, Kauną, Rygą, Taliną ir, pasitelkus geležinkelio keltą, Helsinkį.

VVG teritorijoje silpnai išvystytas pėsčiųjų ir dviračių takų tinklas, kuris jungia tik pavienes atkarpas miestuose ar tarp gyvenviečių. Daugelis VVG teritorijos gyvenviečių gatvių neturi šaligatvių ir pėsčiųjų takų, o esami takai yra prastos būklės.

Sūduvos VVG teritoriją kerta geležinkelio linija, todėl susisiekimas intensyviai vyksta geležinkeliais. Traukiniai Sūduvos VVG teritorijoje važiuoja maršrutais Kaunas - Kybartai, Kaunas-Šeštokai ir Vilnius-Šeštokai. Tai sudaro sąlygas pasiekti didžiuosius miestus traukiniais. Vietinis viešasis transportas Sūduvos VVG teritorijoje išvystytas nepakankamai, dažniausiai maršrutai yra derinami prie mokinių mokymosi sezono.

Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškoje teritorijoje pastebimas ūkininkų ūkių skaičiaus mažėjimas. 2023 m. pradžioje viso buvo 611 ūkininkų ūkių ir tai 27 proc. mažiau nei 2020 m. (šalyje ūkininkų ūkių sumažėjo 24 proc., Marijampolės apskrityje – 26 proc.). Taip pat nustatyta, kad 10 proc. sumažėjo ūkininkų ūkių bendras plotas ha, kai Marijampolės apskrityje sumažėjo 2 proc., o šalyje bendras ūkininkų ūkių plotas ha išaugo 1 proc. Tačiau lyginant 2023 m. su 2020 m. pastebimas ūkių stambėjimas, t.y. 23 proc. išaugo vidutinis ūkio dydis ha ir siekė 10,64 ha. Tačiau vidutis ūkio dydis ha buvo net 36 proc. mažesnis nei Marijampolės apskrityje (16,67 ha) ir 33 proc. mažesnis nei Šalyje (15,89 ha).

Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje vyrauja smulkūs, iki 5 ha (įmtinai) ūkiai, kurių 2023 m. pradžioje buvo 331 ir tai sudarė 54 proc. visų ūkių. Lyginant 2023 m. su 2020 m. pastebimas ūkių stambėjimas, t.y. 2020 m. ūkių skaičius iki 5 ha sudarė 85 proc. visų ūkių (2020 m. buvo 518 ūkių). 6-20 ha ūkių 2023 m. buvo 218 ir tai sudarė 36 proc. visų ūkių. Lyginant 2023 m. su 2020 m. šių ūkių dalis padidėjo, nes 2020 m. jie sudarė 29 proc. visų ūkių. 20-50 ha ūkių 2023 m. buvo 42 ir tai sudarė 7 proc. visų ūkių (2020 m. jie sudarė 6 proc. visų ūkių). 51-100 ha ir virš 101 ha ūkių skaičius sumažėjo atitinkamai 2 ir 1 ūkais (atitinkamai 2023 m. – 12 ir 8, 2020 m. – 14 ir 9).

Didelę įtaką žemės ūkio našumui, inovacijų diegimui bei konkurencingumui turi žmogiškieji ištekliai žemės ūkyje. Analizuojant ūkininkaujančiųjų skaičių pagal amžių, nustatyta, kad 2023 m. Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje 48 proc. ūkių sudarė ūkiai valdomi nuo 40 m. iki pensinio amžiaus ūkininkų (Lietuvoje šio amžiaus ūkininkų ūkiai

sudarė 52 proc., Marijampolės apskrityje 53 proc.). 36 proc. ūkių sudarė ūkiai valdomi pensinio amžiaus ūkininkų ir tai yra didesnė dalis nei Lietuvoje – 31 pro. Ar Marijampolės apskrityje – 30 proc. Tuo tarpu jaunųjų ūkininkų ūkiai sudarė tik 16 proc. ir atitiko šalies ir Marijampolės apskrities situaciją.

Kazlų Rūdos savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje 2020-2023 m. laikotarpiu vyravo mišrūs ūkiai, kurie 2023 m. sudarė 80 proc. visų ūkių, 14 proc. ūkių buvo augalininkystės, ir tik 5 proc. sudarė gyvulininkystės ūkiai.

Sūduvos VVG teritorijoje 2023 m. tik 9 ekologiniai ūkiai ir jų mažėja. Vertinant deklaruotų plotų pagal priemonę „Ekologinis ūkininkavimas“ duomenis, nustatyta, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje 2022 m. deklaruota 429,12 ha, tai sudarė 6,5 proc. viso ūkininkų ūkio bendro ploto.

Ūkių konkurencingumui didelę įtaką turi gebėjimas perdirbti ir realizuoti žemės ūkio produktus. Analizuojamu 2011-2014 m. laikotarpiu ūkių, užsiimančių žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu išaugo nuo 1 iki 6 ūkių.

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Sūduvos VVG teritorijoje 2023 m. veikė 21 kaimo bendruomenė: 17 Kazlų Rūdos savivaldybės kaimo bendruomenių: Antanavo bendruomenė, Agurkiškės kaimo bendruomenė, Ažuolų Būdos kaimo bendruomenė, Bagotosios kaimo bendruomenė, Bebruliškės kaimo bendruomenė, Būdos kaimo bendruomenė, Gudelių kaimo bendruomenė, Jankų bendruomenė, Jūrės kaimo bendruomenė, Jūrės miestelio bendruomenė, Kardokų kaimo bendruomenė, Kazliškių bendruomenė, Krūvelių kaimo bendruomenė, Kvietiškio kaimo bendruomenė, Kvesupio kaimų bendruomenė, Plutiškių bendruomenė, Višakio Rūdos kaimo bendruomenė ir 4 Sasnavos seniūnijos bendruomenės: Tautkaičių, Gavaltuvos, Sasnavos ir Puskelnių. Kazlų rūdos bendruomenės vienija Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija.

Kitos NVO: Kazlų Rūdos muzikos klubas; Antanavo kultūros klubas „Dvarkiemis“, Bagotosios kultūros ir visuomeninės veiklos organizacija „Žiburys“, Antanavo senjorų klubas „Šešupė“, Asociacija „Senasis motociklas“, Antanavo Jaunimo klubas „Draugai“, Asociacija „Šilo šauliai“, VšĮ „Laukaro – pagalba gyvūnams“

Nuo 2021 m. Sūduvos VVG veikia 1 gimnazija – Plutiškių gimnazija, 3 Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos skyriai: Jankų mokykla, Antanavo mokykla ir Bagotosios mokykla ir 1 pagrindinė mokykla - Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinė mokykla. Taip pat veikė ir viena VšĮ Kardokų gamtos mokykla. Visos jos buvo teikė bendrojo ugdymo paslaugas. Viso 2021/2022 mokslo metais lankė 363 mokiniai (tai 35 proc. mažiau nei 2014/2015 mokslo metais). Sūduvos VVG teritorijoje veikė Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos skyrius Ažuolų Būdos darželis, kuriame 2021/2022 mokslo metais buvo 14 vaikų. Plutiškių gimnazijoje priešmokyklinio ugdymo grupėje mokėsi 19 vaikų, Sasnavos pagrindinėje mokykloje priešmokyklinio ugdymo grupėje mokėsi 6 vaikai, o ikimokyklinėje grupėje – 24 vaikai, Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos skyriuose ikimokyklinės ugdymo grupes lankė 59 vaikai. Viso švietimo įstaigas Sūduvos VVG teritorijoje 2021/2022 mokslo metais lankė 484 vaikai. VVG teritorijoje nėra neformalaus vaikų ir suaugusiųjų ugdymo įstaigų, todėl galima teigti, kad švietimo ir ugdymo įstaigų tinklas neužtikrina pakankamą šių paslaugų prieinamumą VVG teritorijos gyventojams.

Dauguma socialinių įstaigų ar paslaugas teikiančių organizacijų yra susitelkusios Kazlų Rūdoje. Labiau nutolusiose nuo savivaldybės centro vietovėse dažniausiai veikia vaikų dienos centrai ar jų filialai, bendruomeninės organizacijos teikia tam tikras bendrąsias socialines paslaugas gyventojams. 2021 m. Sūduvos VVG teritorijoje yra 8 socialines paslaugas teikiančios organizacijos:

- *VšĮ Kazlų Rūdos savivaldybės vaikų dienos centro padaliniai Kazlų Rūdoje „Spindulėlis“, Bagotojoje „Mūsų svajos“, Jankuose „Mes esame“, socialinio ir gyvenimo įgūdžių ugdymo, sociokultūrinių ir su vaiko ugdymo, jo teisių apsauga,*

integracija į šeimą, visuomenę susijusių paslaugų (socialinių, higienos įpročių formavimo, pagalba ruošiant pamokas) teikimas, informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo paslaugų vaikams ir jų šeimos nariams, nemokamo nuolatinio vaikų dienos centro lankytojų maitinimo organizavimas, socialinės pagalbos paslaugų teikimas, laisvalaikio užimtumas ir (ar) jų šeimoms organizavimas. Centrą ir jo filialus lanko 45 vaikai.

- *Antanavo bendruomenės vaikų dienos centras „Draugai“* teikia informavimo, konsultavimo, sociokultūrines paslaugas vaikams iš socialiai remtinų, daugiavaikių ir socialinės rizikos šeimų, organizuoja vaikų užimtumą ir ugdymą. Paslaugos teikiamos 15 vaikų.
- *Višakio Rūdodos bendruomenės vaikų dienos centras „Šaltinėlis“* teikia informavimo, konsultavimo, sociokultūrines paslaugas vaikams iš socialiai remtinų, daugiavaikių ir socialinės rizikos šeimų, organizuoja vaikų užimtumą ir ugdymą. Centrą lanko 15 vaikų.
- *Kazlų Rūdodos savivaldybės bendruomenių asociacija* vienija 13 Kazlų Rūdodos savivaldybės bendruomeninių organizacijų, kurios kiekviena vienija vidutiniškai apie 60 narių. Asociacija 2021 metais teikė maisto produktų ir higienos prekių dalijimo paslaugą skurdžiausiai gyvenantiems asmenims.
- *Višakio Rūdodos bendruomenė*. Kazlų Rūdodos savivaldybėje įgyvendinant „Kompleksinių paslaugų šeimai“ projektą nuo 2017 m, birželio mėn. Višakio Rūdodos bendruomenė projekte teikia vaikų priežiūros paslaugą (vaikai prižiūrimi tuo metu, kai tėvai dalyvauja psichologo, mediatoriaus, pozityvios tėvystės užsiėmimuose). 2021 m. vaikų priežiūros paslauga buvo suteikta 8 šeimoms. Taip pat teikiama Šeimos įgūdžių ugdymo ir sociokultūrinės paslaugos (organizuojamos vasaros stovyklos šeimoms). 2021 m. paslaugą gavo 11 klientų.
- *VšĮ Sasnavos vaikų ir jaunimo gerovės centro „Židinys“ VDC „Saulutė“* – nestacionarios socialinių paslaugų vaikams ir šeimoms teikianti įstaiga. Vietų skaičius nėra ribojamas. Gali vienu metu lankytis apie 40 vaikų. Paprastai centre lankosi 25 vaikai.
- *VšĮ Sasnavos vaikų ir jaunimo gerovės centro „Židinys“ bendruomeniniai vaikų globos namai* - pereinant nuo institucinės globos prie paslaugų bendruomenėje buvo įsteigti VšĮ Sasnavos vaikų ir jaunimo gerovės centro „Židinys“ bendruomeniniai vaikų globos namai, kuriuose gali gyventi 6 laikinai tėvų globos netekę vaikai.
- *Sasnavos labdaros fondas* - teikia paramą rūbais bei įvairiais daiktais.

Vaikų dienos centrų veikla kaimo vietovėse davė rezultatų - padidėjo vaikų užimtumas, globojami vaikai neįvykdė teisės pažeidimų, nevartojo narkotinių medžiagų, įgijo bendravimo, darbinių ir praktinių, konfliktų sprendimo įgūdžių, sumažėjo socialinės rizikos šeimų.

2022 m. VVG teritorijoje veikia 10 Kazlų Rūdodos savivaldybės viešosios bibliotekos padalinių ir 5 Marijampolės savivaldybės Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos padaliniai.

2022 m. duomenimis, VVG teritorijoje veikė 10 kultūros įstaigų: Kazlų Rūdodos kultūros centro filialai – 5 kultūros namai, ir 4 Marijampolės kultūros centro padaliniai Sasnavos seniūnijoje (Marijampolės laisvalaikio ir užimtumo centro padaliniai). VVG teritorijoje veikė 17 meno kolektyvų.

VVG teritorijoje nėra muziejų.

2023 m. VVG teritorijoje ambulatorines pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Kazlų Rūdodos pirminės sveikatos priežiūros centro (toliau VšĮ Kazlų Rūdodos PSpC) padaliniai – medicinos punktai (Ažuolų Būdodos ir Plutiškių) ir 2 privačios įmonės (R53). Lyginant su 2014 m. visuomenės sveikatos įstaigų tinklas VVG teritorijoje sumažėjo. VšĮ Kazlų Rūdodos PSpC VVG

teritorijoje turi 2 medicinos punktus: Ažuolų Būdoje, Plutiškėse. VVG teritorijoje veikia R. Klusevičienės ambulatorija Bagotosios kaime. IĮ R. Klusevičienės ambulatorijoje Bagotoje dirba bendrosios praktikos šeimos gydytoja, atliekami įvairūs medicininiai tyrimai, taip pat yra odontologo kabinetas. Sasnavoje veikia UAB Sasnavos ambulatorija, kurioje teikiamos stomatologo, odontologo, ginekologo, chirurgo, vaikų, šeimos gydytojų, echoskopijos paslaugos. VVG teritorijoje nėra vaistinių. VVG teritorijoje veikia 2 privatūs odontologijos kabinetai: R. Klusevičienės ambulatorijoje, Bagotoje ir UAB Sasnavos ambulatorijoje, Sasnavoje. Greitosios medicinos pagalbos paslaugas VVG teritorijoje teikia VšĮ Marijampolės greitosios medicinos pagalbos stotis.

VVG teritorijos gyventojų saugumu rūpinasi Kazlų Rūdos policijos komisariatas. 2022 m. Kazlų Rūdos viešosios policijos skyriuje įsteigtas bendruomenės pareigūno etatas. Taip norima užtikrinti betarpišką policijos bendradarbiavimą su Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojais, nevyriausybinėmis organizacijomis, asociacijomis, įmonėmis, seniūnijomis, bendruomenėmis sprendžiant visuomenės saugumo problemas. VVG teritorijoje veikia 1 Kazlų Rūdos savivaldybės priešgaisrinės tarnybos padaliniai Bagotoje ir vienas Marijampolės savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ugniagesių komanda Sasnavoje.

Kazlų Rūdos sporto centras yra Kazlų Rūdos savivaldybės įstaiga, sudaranti sąlygas rajono gyventojams praktikuoti kūno kultūrą ir sportą, rengia sportininkus sportinėms varžyboms, organizuoja sporto varžybas ir kitus kūno kultūros bei sporto renginius. Kazlų Rūdos sporto centras organizuoja dziudo, fitneso-kultūrizmo, futbolo, Graikų-romėnų, krepšinio, lengvosios atletikos, teniso ir tinklinio užsiėmimus.

VVG teritorijoje veikia VĮ Valstybinės miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys VVG teritorijoje turintis 4 girininkijas: Novos (Jankų sen.), Bagotosios (Kazlų Rūdos sen.), Agurkiškės (Kazlų Rūdos sen.), Jūrės (Kazlų Rūdos sen.).

Sūduvos VVG teritorijoje 2021 m. veikė 17 mėgėjų meno kolektyvų (vienu kolektyvu mažiau nei 2014 m.), daugiausia tai folkloro, liaudies teatro ir t.t. Meno mėgėjų kolektyvų veikloje dalyvavo 179 dalyvių (2014 m. – 212 dalyviai). 2014 m. buvo suorganizuoti 173 tradiciniai renginiai, kuriuose dalyvavo apie 13 000 žiūrovų.

VVG teritorijoje yra ir nemažai Kultūros paveldo objektų, Kultūros paveldo registre yra įrašyta 64 saugomos kultūros vertybės esančios Sūduvos VVG teritorijoje. Daugiausia kultūros paveldo objektų įtrauktų į registrą yra Antanavo kaime – tai Antanavo dvaro sodybos fragmentų parkas, Antanavo dvaro sodybos koplyčia, Antanavo dvaro sodybos fragmentų rūmų liekanos. Prie kultūros paveldo objektų priskirta ir Višakio Rūdos kaimo istorinė dalis.

Sūduvos VVG teritorijoje 68 amatininkai. Amatininkai užsiiminėja įvairiais amatais, kurių didžioji dalis užsiėmė rankdarbiais (36), kepimu, drožinėjimu, daile, audimu (R74). Tačiau Sūduvos VVG teritorijoje nėra sertifikuotų amatininkų.

Kazlų Rūdos savivaldybėje veikia Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centras, kurio pagrindinė veikla – kaupti, sisteminti ir platinti informacinę medžiagą apie Kazlų Rūdos savivaldybės turistinius išteklius.

VVG teritorijoje veikiančios bendruomeninės organizacijos vietos gyventojus aktyvina ir į veiklą įtraukia organizuodamos tradicinius kasmetinius renginius. Kiekviena bendruomenė rengia temines vasaros, rudens, žiemos šventes, taip pat įvairius kermošius, spartakiadas ir pan. Paminėtini tokie tradiciniai renginiai: Antanave: Dvaro šventė, Šv. Jurgio šventė, Višakio Rūdoje: Devintinių šventė ir Šv. Baltramiejaus atlidai, Tautkaičiuose: Žolinės teatro festivalis, Bagotojoje: Šv. Antano kermošius, Žolinės futbolo turnyras, Plutiškėse: Šv. Onos atlidai.

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Bendras Sūduvos VVG teritorijos žemės plotas – 68256,14 ha. 2023 m. duomenimis miškai sudarė didžiausią žemės fondo dalį – 52,42 proc. (Marijampolės apskrityje – 22,3 proc., Lietuvoje – 34,0 proc.), o žemės ūkio naudmenos – 35,57 proc. viso žemės fondo (Marijampolės apskrityje – 67,8, Lietuvoje – 53,1 proc.).

Žemės ūkio naudmenų bendras plotas VVG teritorijoje 2023 m. pradžioje buvo 24279,66 ha. Žemės ūkio naudmenų struktūroje didžiausią dalį sudarė ariama žemė – 89 proc. Pievos ir natūralios ganyklos sudarė 10 proc., o sodai ir uogynai – iki 1 proc. visų žemės ūkio naudmenų.

Žemės ūkio naudmenos sudaro nedidelę VVG teritorijos dalį ir jos nėra labai palankios žemės ūkio veiklai. Vidutinis dirvožemio našumo balas Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje – 39,6 balai. Pačioje VVG teritorijoje vyrauja skirtingo našumo dirvožemis: Antanavo seniūnijoje – 36,46 balų; Kazlų Rūdos seniūnijos – 34,91 balų; Plutiškių – 43,69 balų, Jankų – 43,79 balų ir Sasnavos – 46,53 balų.

2022 m. Sūduvos VVG teritorijoje buvo 429,12 ha žemės ūkio naudmenų ploto, kuriame ekologiškai ūkininkaujama. Lyginant su 2017 m. žemės ūkio naudmenų plotas, kuriame ūkininkaujama ekologiškai sumažėjo 42 proc., t.y. 314,9 ha.

Sūduvos VVG teritorija – tai viena miškingiausių Lietuvoje, o miškingą teritoriją dar papildė ir upės bei tvenkiniai. Per Sūduvos VVG teritoriją teka Šešupė, Sasna, Pilvė, Valčiuva, Utalina. Pastaroji – viena švariausių Lietuvoje. Beveik visos upės yra užtventtos - Plutiškių, Gudelių, Ažuolų Būdos, Pilvės -Vabalkšnės, Kazlų, Jūrės Katinų, Sasnavos, Smilgių ir pats didžiausias – Gavaltuvos tvenkinys, naudojami rekreacijai. Nuo 2014 m. Gavaltuvos kaimo bendruomenė pradėjo teikti vandens dviračių ir baidarių nuomos paslaugą, taip pritaikydami vandens išteklius turizmui. O UAB „Karpis“ teikia komercinės žvejybos paslaugas Pilvės – Vabalkšnės tvenkiniuose.

VĮ Valstybinės miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys didelį dėmesį skiria miškų rekreaciniam sutvarkymui bei naudojimui. Atnaujinamos jau apnykusios bei įrengiamos naujos poilsio vietos, atokvėpio vietos, stovyklavietės. Urėdijoje yra 50 atokvėpio vietų, 39 poilsio vietos, 1 stovyklavietė, 1 rekreacinis ir 1 pažintinis takai, bei 1 regykla. 2013 m. miškų urėdijoje Kazlų Rūdos girininkijoje įrengtas rekreacinis objektas – „Pažintinis miško takas" - tai rekreacinė infrastruktūra skirta pažintiniam poilsiui, pristatanti miškų urėdiją, atspindinti būdingas miško floros ir faunos vertybes, unikalią krašto istoriją. Miško take yra įrengta maršrutai miško lankymui ir pažinimui su informacine sistema - stendai, informacinės rodyklės, ženklai, apžvalgos aikštelės, pavėsinės, lauko baldai, skulptūros ir kiti, pažintinę funkciją turintys rekreacinės įrangos elementai. Tai suteikia galimybę plėtoti pažintiniam turizmui, vykdyti edukacinę - pažintinę veiklą miške.

Sūduvos VVG teritorijoje veikia 7 draustiniai:

- Raudonplynio kraštovaizdžio draustinis - įsteigtas išsaugoti tipišką Kazlų Rūdos teritorijos kraštovaizdžio kompleksą - žemyninius kopagūbrius, ypač ryškių žemyninių kopų fragmentą. Pietine draustinio dalimi prateka Judrė.
- Kazlų Rūdos kraštovaizdžio draustinis - įsteigtas siekiant išsaugoti aliuvinių lygumų, suraižytų upelių slėniais, kraštovaizdį.
- Novaraisčio ornitologinis draustinis - įsteigtas siekiant išsaugoti paukščių perėjimo ir poilsio migracijų metu vietą Pietvakarių Lietuvoje. Novaraistis patrauklus vandens paukščiams, taip pat ir tokioms retoms rūšims, kaip juodakliai kragai, gulbės giesmininkės, ypač migruojančioms žąsims bei gervėms. Be minėtų Raudonosios knygos paukščių, draustinyje aptiktos net 33 paukščių rūšys, įtrauktos į Europos Sąjungos saugomų gyvūnų sąrašus, kurių apsauga tampa vienu iš prioritetinių šalies uždavinių.

- Kazlų Rūdos botaninis-zoologinis draustinis - įsteigtas išsaugoti etalonines Pietvakarių Lietuvos regiono pušynų ir juodalksnynų bendrijas.
- Skriaudžių geomorfologinis draustinis - siekiama išsaugoti Veiverių moreninio gūbrio fragmentą.
- Višakio slėnio botaninis draustinis - įsteigtas išsaugoti etaloninę, šiam slėniui būdingą vandens, pelkių, pievų ir šlapių miškų augaliją bei tris Lietuvos raudonosios knygos augalų rūšių (vienalapio gedučio, baltymės ir dėmėtosios gegūnių) augavietes.
- Varnabūdės pedologinis draustinis.

Sūduvos VVG teritorijoje geriamąjį vandenį tiekia du paslaugų tiekėjai: UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“ tiekia geriamąjį vandenį 7 vandenvietėse: Bagotosios, Antanavo, Plutiškių, Bebruliškių, Būdos, Ažuolų Būdos ir Kajackiškių gyvenvietėse, o UAB „Sūduvos vandenys“ teikia geriamąjį vandenį 5 Sasnavos seniūnijos gyvenvietėms: Gavaltuvos; Sasnavos; Tautkaičių; Smilgių; Barštinės.

Pagal geriamojo vandens programinės priežiūros planą vandenvietėse (vandens vartojimo vietose -iš vartotojų čiaupo) buvo atliktos toksinės, indikatorinės, radiologinės ir mikrobinės analizės. Tiekiamo geriamojo vandens kokybė iš esmės atitinka Lietuvos Higienos Normos 24:2017 reikalavimus, išskyrus keliose vandenvietėse viršijamų indikatorinių rodiklių (mangano, chloridų, natrio, savitojo elektros laidžio, amonio) normas. Visose vandenvietėse tirtų vandens toksinių rodiklių, tokių kaip pesticidų, daugiaciklių bei halogenintų angliavandenilių, haloformų, cianidų, radiologinių parametrų geriamajame vandenyje praktiškai nerandama, o tirtų sunkiųjų metalų (arseno, vario, kadmio, cromo, švino) koncentracijos yra gerokai mažesnės už nustatytas normas. Žarninių lazdelių, koliforminių bakterijų, žarninių enterekokų vandenvietėse neaptikta.

- Kazlų Rūdos vandenvietės tiekiamame geriamajame vandenyje leidžiamas ribas viršija chloridų ir mangano koncentracijos. Chloridų koncentracija nuo pat vandenvietės eksploatacijos pradžios viršija leidžiamą ribą (250 mg/l) Šis indikatorinis rodiklis daro įtaką skoninėms vandens savybėms.
- Ažuolų Būdos vandenvietėje eksploatuojamame požeminiame vandenyje viršija chloridų, natrio koncentracijos ir vandens mineralizacija (pagal savitąjį elektros laidį). Ažuolų Būdos vandenvietė yra „nekondicinio“ požeminio vandens Suvalkijos baseine, kuriame būdingos požeminiame vandenyje padidėjusios chloridų ir natrio koncentracijos, todėl ir išgaunamame vandenyje yra viršnorminės jų koncentracijos. Padidintos šių rodiklių koncentracijos yra gamtinės kilmės ir sietinos su sūresnio vandens pasiurbimu.
- Antanavo vandenvietėje tiekiamas vanduo neatitinka geriamojo vandens kokybės normos HN 24:2017 reikalavimų pagal manganą, chloridus, savitąjį elektros laidį, amonį, drumstumą, bendrąją geležį.
- Bebruliškės vandenvietėje tiekiamas vanduo neatitinka geriamojo vandens kokybės normos HN24:2017 reikalavimų pagal drumstumą, chloridus, manganą.
- Bagotosios, Plutiškių ir Kajackiškių kaimų vandenvietėse tiekiamame vandenyje rodiklių viršijimo nenustatyta.

1.9. Papildoma informacija

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

Stiprybės	
1 stiprybė	Patogi geografinė padėtis, susisiekimas su didžiaisiais miestais (VVG teritorija yra tarp Marijampolės ir Kauno).
2 stiprybė	Aktyvi NVO sektoriaus projektinė veikla sustiprino jų gebėjimus rengti ir administruoti ES ir nacionalinio biudžeto projektus.
3 stiprybė	Sūduvos VVG teritorija turi didelį turizmo plėtros potencialą dėl esančių gausių gamtos išteklių ir kultūros objektų.
4 stiprybė	Aktyviai veikiantis Kazlų Rūdos TVIC, bendradarbiaujantis su vietos bendruomenėmis, amatininkais, kaimo turizmo ir kitų paslaugų teikėjais.
5 stiprybė	Agroturizmo paslaugų vystymas, teikiant netradicines paslaugas.
6 stiprybė	Gausu tradicija tapusių kultūrinių renginių. Kuriamos inovatyvios ir darnios erdvės renginiams (Slow arena).
Silpnybės	
1 stiprybė	Nepalanki demografinė situacija vietos verslo plėtrai.
2 stiprybė	Menkai išnaudojamas išteklių potencialas (miškingumas), maža su miškais susijusių paslaugų pasiūla, neišvystyta pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūra.
3 stiprybė	Neišvystytas vietos turizmo paslaugų tinklas, neužtikrina pakankamo paslaugų spektro VVG teritorijoje.
4 stiprybė	Jaunimo aktyvumo stoka dalyvaujant vietos NVO veikloje
5 stiprybė	Nepakankamai panaudojami alternatyvūs energijos ištekliai.
6 stiprybė	Neišnaudojamas skaitmeninių technologijų potencialas vietos produktų ir paslaugų rinkodarai
Galimybės	
1 stiprybė	Patogi geografinė padėtis, gamtos ištekliai, kultūros paveldas sudaro galimybes plėtoti su vietos turizmu ir rekreacija susijusius verslus.
2 stiprybė	Galimybė prisijungti prie Šv. Jokūbo kelio tinklo bei lėtojo turizmo koncepcijos sudaro prielaidas kurti darnius turizmo produktus, teminius kaimus.
3 stiprybė	Siekiant ekonominio vietovės stabilumo vis didėjantis poreikis ugdyti vietos gyventojų ir NVO verslumą
4 stiprybė	Kaimiškųjų teritorijų patrauklumas gyventi, verslo galimybės, dalyvavimo įvairių NVO veikloje privalumai, skatins jaunimą rinktis gyvenimą kaime
5 stiprybė	Informacinių technologijų diegimas ir skaitmenizacija kaimo vietovėse leis kurti tiesioginius ryšius tarp gamintojų ir vartotojų

6 stiprybė	Galimybė plėtoti alternatyvias veiklas kaimo teritorijose skatinimas, prisideda prie vietovės ekonominio stabilumo
7 stiprybė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas energijos gamybai sudaro sąlygas kurti švarią ir sveiką aplinką.
Grėsmės	
1 stiprybė	Neužtikrintas veiclų koofinansavimas apsunkina projektų įgyvendinimą, papildomų investicijų pritraukimą
2 stiprybė	Politinės aplinkos nestabilumas, karinių konfliktų grėsmė, ekonominė krizė gali lemti didėjančią emigraciją, ypač jaunų žmonių.
3 stiprybė	Nepalanki valstybinė mokesčių politika, sunkumai verslo pradžioje neskatina kurti ir plėtoti verslą.
4 stiprybė	Verslo poreikius atitinkančių žmogiškųjų išteklių nebuvimas
5 stiprybė	Aukštos kvalifikacijos asmenų stoka, gali apsunkinti naujų technologijų diegimą kuriant inovatyvius/ išskirtinius turizmo produktus.

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

Poreikio numeris	Poreikis
1 poreikis	Stiprinti vietos ekonomiką, skatinant inovacijas, vietos ištekliams paremtą ir į aplinkosaugą orientuotą verslą
2 poreikis	Užtikrinti paslaugų asortimentą ir infrastruktūrą, paremtą tvariais sprendimais ir orientuotą į vietos gyventojų bei lankytojų poreikius
3 poreikis	Stiprinti NVO sektoriaus aktyvumą ir ekonominę nepriklausomybę
4 poreikis	Užtikrinti teritorijos kultūros savitumo, tradicijų, kraštovaizdžio puoselėjimą, saugojimą ir pritaikymą socialinėje-ekonominėje veikloje

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Stiprinti vietos ekonomiką, skatinant inovacijas, vietos ištekliams paremtą ir į aplinkosaugą orientuotą verslą
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis grindžiamas 1,3,4,5 stiprybėmis bei 1,2,4,5,6,7 galimybėmis. Verslų vykdymui teritorija yra patogioje geografinėje padėtyje, gausu vietos išteklių, kurie gali būti pritaikomi nišinių paslaugų teikimui, aktyviai veikiantis TVIC gali kurti didelę pridėtinę vertę turizmo sektoriuje dirbantiems verslams. Pasinaudojant stiprybėmis atsiveria galimybės plėtoti lėtojo turizmo koncepciją, stiprinti ekonominį stabilumą, kuris ypač aktualus junimo atstovams.

Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Kazlų Rūdos savivaldybės 2021-2027 m. strateginio plėtros planu- PAŽANGI EKONOMIKA IR ATVIRA SAVIVALDA, Marijampolės savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų planu - KONKURENCINGAS VERSLAS, 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros planu - skatinti ekonominį aktyvumą; ES BJRS - didinti gerovę. VPS priemonės suderinamumas su aukštesnio lygmens dokumentais leidžia siekti sinergijos, tačiau kartu siekiama užtikrinti konkrečios teritorijos ekonominę gerovę.
---	---

	2 poreikis
Poreikis	Užtikrinti paslaugų asortimentą ir infrastruktūrą, paremtą tvariais sprendimais ir orientuotą į vietos gyventojų bei lankytojų poreikius
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis grindžiamas 2,3,5,6 silpnybėmis ir 1 grėsme. Siekiant darnios plėtros būtina išnaudoti teritorijos miškingumą, kuriant inovatyvias laisvalaikio pramogas, išnaudoti IT ir atsinaujinančios energijos potencialą plėtojant paslaugas, kurių trūksta vietos gyventojams bei lankytojams. Pašalinus silpnybes didėja pasiruošimas spręsti išorines grėsmes susijusias su veiklos finansavimu, investicijų pritraukimu.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Kazlų Rūdos savivaldybės 2021-2027 m. strateginio plėtros planu- ŽALIA DARNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ, AKTYVI, KŪRYBIŠKA, SVEIKA IR SOCIALIAI ATSAKINGA BENDRUOMENĖ; Marijampolės savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų planu - DARNI APLINKA ir PATRAUKLIOS KAIMO VIETOVĖS. VPS priemonės suderinamumas su aukštesnio lygmens dokumentais leidžia siekti sinergijos vykdant veiklas, tačiau kartu siekiama, kad investicijos tenkintų konkrečios vietovės gyventojų ir lankytojų poreikius.

	3 poreikis
Poreikis	Stiprinti NVO sektoriaus aktyvumą ir ekonominę nepriklausomybę
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis grindžiamas 1,2,3,4 stiprybėmis bei 2,3,6,7 galimybių panaudojimu. Veitovės geografinė padėtis, turimi išteklių turizmo veiklų plėtrai, aktyvi NVO veikla bei tarpusavio bendradarbiavimo ryšiai sudaro galimybes stiprinti organizacijų ekonominį savarankiškumą, kuriant į vietos ir išorės turizmą orientuotas paslaugas.

Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Kazlų Rūdos savivaldybės 2021-2027 m. strateginio plėtros planu- PAŽANGI EKONOMIKA IR ATVIRA SAVIVALDA, Marijampolės savivaldybės strateginio plėtros iki 2030 metų planu - KONKURENCINGAS VERSLAS, 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros planu - skatinti ekonominių aktyvumą; ES BJRS - didinti gerovę. VPS priemonės suderinamumas su aukštesnio lygmens dokumentais leidžia siekti sinergijos, tačiau kartu siekiama užtikrinti konkrečios teritorijos ekonominę gerovę.
---	--

	4 poreikis
Poreikis	Užtikrinti teritorijos kultūros savitumo, tradicijų, kraštovaizdžio puoselėjimą, saugojimą ir pritaikymą socialinėje-ekonominėje veikloje
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis siejamas 2,3,4,6 stiprybėmis bei 4 galimybe. Teritorija pasižymi savita kultūra, tradicijomis, kraštovaizdžiu, unikaliais bendruomeniniais ryšiais kas sudaro prielaidas plėtoti inovatyvias veiklas, stiprinti NVO veiklą siekiant reikšmingų pokyčių.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Kazlų Rūdos savivaldybės 2021-2027 m. strateginio plėtros planu- AKTYVI, KŪRYBIŠKA, SVEIKA IR SOCIALIAI ATSAKINGA BENDRUOMENĖ, ES BJRS - padidinti gerovę. VPS priemonės suderinamumas su aukštesnio lygmens dokumentais leidžia siekti sinergijos, tačiau kartu siekiama stiprinti konkrečios teritorijos identitetą, bendruomeniškumą.

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

Strategija nuosekliai buvo pradėta rengti nuo 2022 m. Visus 2022 m. siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie 2023-2027 metų laikotarpio galimybes buvo nuolat diskutuojama su bendruomenėmis, VVG valdybos susirinkimuose. Kadangi Sūduvos VVG jau įgyvendino dvi vietos plėtros strategijas (2007-2013 m. ir 2014-2020 m.) tai rengiant naują strategiją buvo vadovaujama patirtimi, įgyta įgyvendinant ankstesnes dvi strategijas. Būtent paskutinės strategijos įgyvendinimas parodė kryptį, kur link toliau vietos gyventojai, bendruomenė, verslas nori vystyti Sūduvos VVG teritoriją.

Kaip rodo 2014-2020 m. įgyvendinamos strategijos rezultatai, didelė dalis VVG veiklų ir finansuojamų vietos projektų buvo nukreipta į turizmą skatinančias veiklas.

2014-2020 m. finansinio laikotarpio VPS projektai, kurie prisideda prie turizmo skatinimo:

Veiklų Projektai:

- Puskelnių bendruomenė – tradicinių renginių ciklai, edukacijos.
- Plutiškių bendruomenė – parengtas miuziklas bendradarbiaujant mėgėjams bei profesionalams ir pristatytas plačiajai visuomenei, organizuoti tradiciniai renginiai, edukacijos.
- Kazlų Rūdos muzikos klubas – organizuoti orkestro pasirodymai tradicinių renginių su partnerių iš Lenkijos orkestru.
- Kazlų Rūdos kultūros centras – renginių ciklas kaimuose.

Infrastruktūriniai projektai:

- Sasnavos bendruomenė – įrengta erdvė „Zuikio kiemas“, kurioje vedamos edukacijos.
- Marijampolės aeroklubas – įrengtas asfaltuotas privažiavimas prie aerodromo, siekiant didinti Sasnavos aerodromo patrauklumą ir skatinti aviacinį turizmą.
- Višakio Rūdos kaimo bendruomenė – rengė 2 projektus, vienu sutvarkytas lankomas objektas Višakio Rūdos šaltinėlis, kitu projektu įrengtas parkas prie pirmos ir vienintelės savivaldybėje žiedinės sankryžos (kultūros paveldo objektai).
- Tautkaičių kaimo bendruomenė – atnaujintas klojimo teatro stogas, klojime kasmet vyksta teatrų festivaliai, kuriame lankosi svečiai ne tik iš Lietuvos miestų ir miestelių bet ir Lenkijos.
- Plutiškių bendruomenė – įrengti takeliai prie kaimo centre esančio tvenkinio.
- Asociacija Jūrės miestelis – sutvarkytos prieigos prie Jūrės traukinių stoties (kultūros paveldo objektas).
- Kazlų Rūdos savivaldybės administracija – tvenkinio pakrantės sutvarkymas Kazlų I kaime.

Verslo projektai:

- Antanas Deivikas – kaimo turizmo sodybos veiklos plėtra.
- Aušra Belopetravičienė – kaimo turizmo paslaugų spektro plėtra (teikiamo šildomo baseino paslaugos).
- UAB Beliukas – maitinimo paslaugos.
- VšĮ Kardokų gamtos mokykla – vasaros stovyklos (nišinės paslaugos).
- Aidas Vosylius – Turizmo paslaugų plėtra (pokylių salės įrengimas).

Pati Sūduvos VVG vykde projektinę veiklą susijusią su turizmo plėtojimu savivaldybėje:

1. ERASMUS+ programos tarptautinio bendradarbiavimo projektas „Tvarus mobilumas, tvari bendruomenė“(2018-1-ES01-KA201-050852), įgyvendintas su partneriais iš Ispanijos, Danijos, Airijos. Viena iš šio projekto idėjų buvo plėtoti tvarų turizmą, kaip transporto priemonę renkantis dviratį. Sūduvos VVG teritorijoje buvo parengtas ir paženklintas dviračių maršrutas aplankant vaizdingas bei istorines vietas.
2. Pagal LEADER priemonę įgyvendintas tarptautinio bendradarbiavimo projektas „Pažinkim mūsų regionų kultūrą“ su dviem Lenkijos VVG. Projekto idėja yra kaimiškųjų regionų kultūrinių, kulinarinių ir turizmo stiprybių panaudojimas siekiant didinti jų ekonominį ir socialinį gyvybingumą.
3. Pagal LEADER priemonę kaip partneris Sūduvos VVG dalyvavo tarptautinio bendradarbiavimo projekte su Marijampolės apskrities VVG ir viena Lenkijos VVG „Pirminės žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir rinkodaros plėtra Marijampolės regiono kaimo vietovių VVG ir vietos veiklos grupės “Biežos fondas“ teritorijose“. Šio projekto idėja susijusi su tradicinių Sūduvos krašto patiekalų identifikavimu, pristatymu vietos ir tarptautinėse parodose.
4. Pagal LEADER priemonę kaip partneris Sūduvos VVG dalyvauja teritorinio bendradarbiavimo projekte kartu su apskrities VVG „Amatų skatinimas ir lėtojo turizmo plėtra Marijampolės regione“. Projektas įgyvendinamas dviem kryptimis, viena jų – vietos amatai, kurie yra reikšminga alternatyvi ekonominė veikla kaimo vietovėse. Kita įgyvendinamo projekto teminė kryptis – lėtasis turizmas. Lėtojo turizmo iniciatyvos, nemažas dėmesys lėtojo turizmo plėtrai leis identifikuoti lėtojo turizmo gamtinius, kultūrinius objektus, kas pasitarnaus šių vietos išteklių panaudojimui, plėtrai, Marijampolės regiono žinomumui ir naujoms verslo iniciatyvoms bei galimybėms.

Visos šios vykdomos veiklos, jau finansuoti projektai bei nuolat gaunamos užklauso dėl finansavimo galimybių su turizmu susijusioms veikloms paskatino rengti teminę 2023-2027 m. vietos plėtros strategiją, nukreipti į turizmo plėtros skatinimą. Remiantis gyventojų poreikių tyrime nustatyta, kad 77 proc. apklausoje dalyvavusių gyventojų mano, kad turizmo

sektorius kuria pridėtinę vertę Sūduvos VVG teritorijoje, tuo pritardami investicijoms turizmo plėtros skatinimui.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2006-08-28
5.1.2. VVG būstinės adresas	S. Daukanto g. 19, Kazlų Rūda
5.1.3. VVG narių skaičius	38 VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	12 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 3 Etatų skaičius: 2,25 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.1.6. VVG pirmininkas	Kristina Mačiokienė
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Virginijus Jonavičius
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Kristina Mačiokienė

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	12	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	2	16,67
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	5	41,67
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	41,67
Kita	0	0,00
Iš viso:	12	100,00
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	7	58,33
Vyrai	5	41,67
Iš viso:	12	100
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	2	16,67
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	2	16,67
Asmenys nuo 41 m.	8	66,67
Iš viso:	12	100

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
<input type="checkbox"/> VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; <input type="checkbox"/> VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; <input type="checkbox"/> VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; <input checked="" type="checkbox"/> Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

5.4. VVG vertybės

VVG vertybės lyginant su 2014-2020m. laikotarpiu iš esmės nesikeitė, nes ir toliau vadovaujamės principu, kad didžiausia vertybė yra kiekvienas žmogus. Taip pat organizacija siekia išlaikyti atvirumo ir skaidrumo principą – esame atviri naujų narių prisijungimui prie veiklos, užtikriname informacijos prieinamumą ir viešinimą. Esame tarpininkai tarp skirtingų sektorių atstovų, todėl siekiame užtikrinti, kad veikslai ir sprendimai būtų priimti bendradarbiaujant ir atlieptų skirtingų sektorių poreikius. Darbus atliekame atsakingai ir prisiimame atsakomybę už sprendimus. Veikloje stengiamės taikyti efektyvumo ir inovacijų principus, tokiu būdu siekiame tausoti turimus išteklius.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Sūduvos VVG teritorija – patraukli vieta gyventi, dirbti ir kurti dėl čia veikiančių aktyvių vietos bendruomenių, tvarių verslų ir atsakingos vietos valdžios. Tai miškų kraštas, kviečiantis lankytojus stabtelėti ir pažinti vietos kultūrą, istoriją, lankytinas vietas, žmones bei niekur neskubant atrasti gamtos ramybę.

5.6. VVG misija

Telkti skirtingų sektorių atstovus, siekiant darnios ir pažangios ekonominės, socialinės, kultūrinės plėtros Sūduvos VVG teritorijoje. Skirtingų sektorių atstovų tarpusavio bendradarbiavimas kuria didelę pridėtinę vertę vietai, apjungiant žmogiškuosius išteklius, žinias, finansus ir sprendimus. Sudaryti sąlygas iniciatyvoms, kuriomis siekiama palaikyti ir stiprinti Sūduvos krašto savitumą ir identitetą išsaugant esamus kaimo vietovių gamtos ir kultūros išteklius bei panaudojant juos konkurencingų, kraštą reprezentuojančių produktų ir paslaugų kūrimui.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

1	2	3	4	5	6
	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje	VPS tikslą įgyvendina nčių priemonių skaičius	Priemonių, kurioms tikslas yra pagrindinis, skaičius	Priemonių, kurios tikslą įgyvendina horizontaliai, skaičius
A	BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)				
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip	4	4	
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą	Taip	4	0	
B	BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)				
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Taip	4	0	4
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne	0	0	0
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne	0	0	0
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Ne	0	0	0
C	Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)				
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje	Ne	0	0	
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams	Ne	0	0	

	tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai				
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne	0	0	
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne	0	0	

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninems ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	0
B	ES bendrieji produkto rodikliai:	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietas ir bendradarbiavimo projektus)	24
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	5
C	Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:	
C.1	<i>Igyvendinant vietas projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:</i>	0
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0
C.2	<i>Igyvendinant vietas projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:</i>	0
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	0
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	0
D	Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:	
D.1	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):</i>	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	5

N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	5
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	0
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	#DIV/0!
E	VPS rodikliai (produkto, rezultato):	
KAZL-R.1	Naujai kuriamų darbo vietų kaime skaičius	17
KAZL-R.2	Naujai kuriamų ar plėtojamų verslų kaime skaičius	11
KAZL-R.3	Naudos gavėjų kaime skaičius	0
KAZL-P.4	Inovacijų veikloje taikymas	3
KAZL-P.5	Naujos turizmo paslaugos vietovėje	5

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0	0	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17,00	0,00	5,00	6,00	5,00	1,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11	0	3	4	3	1	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	0	0	0	0	0	0	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	0	0	0	0	0	0	0

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

Netaikoma

Taikoma

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.

KAZL-R.1	Naujai kuriamų darbo vietų kaime skaičius	17	0	5	6	5	1	0
KAZL-R.2	Naujai kuriamų ar plėtojamų verslų kaime skaičius	11	0	3	4	3	1	0
KAZL-R.3	Naudos gavėjų kaime skaičius	0	0	0	0	0	0	0
KAZL-P.4	Inovacijų veikloje taikymas	3	0	1	1	1	0	0
KAZL-P.5	Naujos turizmo paslaugos vietovėje	5	0	1	3	1	0	0

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Verslo kūrimas ir plėtra			Priemonė skirta nedarbo lygio VVG teritorijoje mažinimui, priemone planuojama sukurti ne mažiau kaip 12 (etatų) naujų darbo vietų. Kelti verslumo lygį VVG teritorijoje skatinant kurtis naujus verslus ir plėsti veiklą jau esamų, planuojama paremti ne mažiau kaip 8 tokius projektus.
	Susijusių poreikių skaičius	2			
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	1 poreikis. Stiprinti vietos ekonomiką, skatinant inovacijas, vietos ištekliams paremtą ir į aplinkosaugą orientuotą verslą			
2 priemonė	Priemonės pavadinimas	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra			Priemone siekiama mažinti nedarbo lygį kuriant darbo vietas priemone planuojama sukurti ne mažiau kaip 5 etatus (naujų darbo vietų) ir paremti ne mažiau kaip 3 projektus.
	Susijusių poreikių skaičius	4			
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	3 poreikis. Stiprinti NVO sektoriaus aktyvumą ir ekonominę nepriklausomybę			
3 priemonė	Priemonės pavadinimas	Kaimų atnaujinimas ir plėtra			Sutvarkyti ar atnaujinti viešosios infrastruktūros objektai ir pritaikyti veiklai.
	Susijusių poreikių skaičius	2			
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Užtikrinti paslaugų asortimentą ir infrastruktūrą, paremtą tvariais sprendimais ir orientuotą į vietos gyventojų bei lankytojų poreikius			
4 priemonė	Priemonės pavadinimas	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos			Planuojama, kad projektai bus įgyvendinti kiekvienoje VVG teritorijos seniūnijoje, tad projekto rezultatų naudą pajus kiekvienas VVG teritorijos gyventojas.
	Susijusių poreikių skaičius	2			
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2	4 poreikis. Užtikrinti teritorijos kultūros savitumo, tradicijų, kraštovaizdžio puoselėjimą, saugojimą ir pritaikymą socialinėje-ekonominėje veikloje			

5 priemonė	Susijęs poreikis 3		
	Priemonės pavadinimas	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0
	Susijusių poreikių skaičius	0	
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		

9. Apibendrinta informacija apie VPS

VVG pavadinimas	SŪDUVOS VIETOS VEIKLOS GRUPĖ
VVG kodas (4 didžiosios raidės)	KAZL
VVG teritorijos seniūnijų skaičius	5
VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius	213
Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė	Taip
VVG teritorijos poreikių skaičius	4
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	3
VPS priemonių skaičius	5
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,00
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasi pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	0
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0,00
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	0
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0,00
Konteksto rodikliai:	Pradinė rodiklio reikšmė
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	611
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	8 389

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

1	2	3	4	5	6	7	8	9
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemei, Eur	Išlaidų dalis, nuo vietos projektų įgyvendinimo išlaidų, proc.	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės kodas (unikalus)	Išlaidų kategorija
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	8	560 000,00	52,43	LEADER-20VVG-03	KAZL-LEADER-20VVG-03-01	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	Bendruomeninis verslas	3	264 000,00	24,72	LEADER-20VVG-07	KAZL-LEADER-20VVG-07-02	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	2	44 000,00	4,12	LEADER-20VVG-08	KAZL-LEADER-20VVG-08-03	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	Veiklos projektai	10	200 000,00	18,73	LEADER-20VVG-09	KAZL-LEADER-20VVG-09-04	Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	1	0,00	-	LEADER-20VVG-12	KAZL-LEADER-20VVG-12-05	VPS administravimo išlaidos
	Visos VPS priemonės, iš viso		24	1 068 000,00	-			

	VVG bendradarbiavimo projektams skirtos priemonės, iš viso		1	0,00				
	Vietos projektams skirtos priemonės, iš viso		23	1 068 000,00	100			

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)	4 konkretus tikslas (d)	5 konkretus tikslas (e)	6 konkretus tikslas (f)	9 konkretus tikslas (i)	1 konkretus tikslas (a)	2 konkretus tikslas (b)	3 konkretus tikslas (c)	7 konkretus tikslas (g)
Verslo kūrimas ir plėtra	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Kaimų atnaujinimas ir plėtra	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	3	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

1	2	3	4	5	6	7
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis	3 poreikis	4 poreikis
			Stiprinti vietos ekonomiką, skatinant inovacijas, vietos išteklius paremtą ir į aplinkosaugą orientuotą verslą	Užtikrinti paslaugų asortimentą ir infrastruktūrą, paremtą tvariais sprendimais ir orientuotą į vietos gyventojų bei lankytojų poreikius	Stiprinti NVO sektoriaus aktyvumą ir ekonominę nepriklausomybę	Užtikrinti teritorijos kultūros savitumo, tradicijų, kraštovaizdžio puoselėjimą, saugojimą ir pritaikymą socialinėje-

						ekonominėje veikloje
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	2	Taip	Taip	Ne	Ne
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	4	Taip	Taip	Taip	Taip
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	2	Ne	Taip	Ne	Taip
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	2	Ne	Ne	Taip	Taip
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	Ne	Ne	Ne	Ne

10.4. VPS priemonių aprašymas

1	2	3	4	5	6
	1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Verslo kūrimas ir plėtra	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	Bendruomeninis verslas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	Veiklos projektai	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas

VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2	4	2	2	0
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3	3	3	3	0
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Pasirinkite
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne

tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)					
A dalis. Priemonės intervencijos logika:					
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Skatinti kurtis ir plėtotis konkurencingus verslus, tvariai ir efektyviai naudojant vietos išteklius. Priemone siekiama didinti įvairių verslų kaimo vietovėje skaičių bei skatinti jau esamus verslus plėsti ar diversifikuoti veiklą. Taip pat ši priemonė skirta darbo vietų kūrimui, ja siekiama didinti užimtumą ir socialinę įtrauktį kaimo vietovėse. Ypatingas dėmesys skiriamas projektams, kuriuose numatomos ekonomines veiklos orientuotos į turizmą ir klimato kaitos priemonių taikymą.	Skatinti bendruomeninio ir NVO verslo iniciatyvas, taip prisidedant prie nedarbo ir skurdo rodiklių mažinimo, ekonomikos augimo. Ypatingas dėmesys skiriamas projektams orientuotiems į paslaugų ar produktų kūrimą prisidedančių prie turizmo plėtros teritorijoje ir klimato kaitos priemonių taikymą.	Skatinti iniciatyvas susijusias su vietos plėtra - viešųjų paslaugų kaimo vietovėse įvairovės ir prieinamumo didinimu. Ypatingas dėmesys skiriamas projektams, kuriuose numatytos investicijos prisidedančios prie turizmo sektoriaus plėtros bei susijusios su klimato kaitos priemonėmis.	Skatinti įvairias iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti kaimo gyventojų aktyvumą įsitraukti į vietos kultūrinį, socialinį, ekonominį gyvenimą. Priemonė yra orientuota į veiklų ir užimtumo organizavimą vietos gyventojams bei lankytojams. Priemonėje ypatingas dėmesys skiriamas projektams, klimato kaitos priemonėmis bei turizmo plėtra vietovėje. Siekiant skatinti tinklaveikos procesus didelis dėmesys skiriamas projektams kuriuose numatytas bendarbiavimas su kitomis organizacijomis.	

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Priemonė skirta nedarbo lygio VVG teritorijoje mažinimui, priemone planuojama sukurti ne mažiau kaip 12 (etaty) naujų darbo vietų. Kelti verslumo lygį VVG teritorijoje skatinant kurtis naujus verslus ir plėsti veiklą jau esamų, planuojama paremti ne mažiau kaip 8 tokius projektus.	Priemone siekiama mažinti nedarbo lygį kuriant darbo vietas priemone planuojama sukurti ne mažiau kaip 5 etatus (naujų darbo vietų) ir paremti ne mažiau kaip 3 projektus.	Sutvarkyti ar atnaujinti viešosios infrastruktūros objektai ir pritaikyti veiklai.	Planuojama, kad projektai bus įgyvendinti kiekvienoje VVG teritorijos seniūnijoje, tad projekto rezultatų naudą pajus kiekvienas VVG teritorijos gyventojas.	
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuose numatytos investicijos į atsinaujinančius energijos šaltinius ar kitas investicijas kuriomis prisidedama prie klimato kaitos pokyčių švelninimo ar prisitaikymo prie jos.	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuose numatytos investicijos į atsinaujinančius energijos šaltinius ar kitas investicijas kuriomis prisidedama prie klimato kaitos pokyčių švelninimo ar prisitaikymo prie jos.	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuose numatytos investicijos susiję su klimatokaitos priemonių įgyvendinimu	Skiriami papildomi balai projektams, kuriuose vykdant veiklas planuojama taikyti veiksmus teigiamai veikiančius klimato kaitos procesus.	
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Neaktualu	Neaktualu	Neaktualu	Neaktualu	

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Neaktualu	Neaktualu	Neaktualu	Neaktualu	
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Neaktualu	Neaktualu	Neaktualu	Neaktualu	
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:					
Pagal priemonę remiamos veiklos	Įvairios ekonominės veiklos, kuriomis kuriamos naujos darbo vietos. Ypatingas dėmesys skiriamas projektams, kuriais prisidedama prie vietinio ir išorinio turizmo plėtros teritorijoje.	Įvairios ekonominės veiklos, kuriomis kuriamos naujos darbo vietos. Ypatingas dėmesys skiriamas projektams, kuriais prisidedama prie vietinio ir išorinio turizmo plėtros teritorijoje.	Remiamos iniciatyvos susiję su viešosios paskirties objektų sutvarkymu ir pritaikymu visuomenės poreikiams. Ypatingas dėmesys skiriamas investicijoms, kuriomis prisidedama prie vietinio ir išorinio turizmo plėtros teritorijoje.	Remiamos iniciatyvos susijusios su įvairių veiklų organizavimu, investicijomis į žmogiškąjį kapitalą. Ypatingai skatinamos veiklos, kuriomis prisidedama prie vietinio ir išorinio turizmo plėtros teritorijoje.	

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Privatūs juridiniai asmenys (labai maža, maža arba vidutinė įmonė), fiziniai asmenys (vyresni nei 18 metų), ūkininkai ir kt.	Nevyriausybines organizacijos, bendruomenines organizacijos ir kt.	Viešieji juridiniai asmenys: nevyriausybines organizacijos, bendruomenines organizacijos, biudžetines įstaigos, viešosios įstaigos ir kt.	Nevyriausybines organizacijos, bendruomenines organizacijos, biudžetines įstaigos ir kt.	
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)					
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	Sąlygos numatytos SP ir VP administravimo taisyklėse	Sąlygos numatytos SP ir VP administravimo taisyklėse	Sąlygos numatytos SP ir VP administravimo taisyklėse	Sąlygos numatytos SP ir VP administravimo taisyklėse	

Projektų atrankos principai	1. Didesnis naujų darbo vietų skaičius; 2. Mažesni naujos darbo vietos sukūrimo kaštai	1. Numatomos investicijos į atsinaujinančius energijos šaltinius. 2. Geresni vietos projekto pareiškėjo finansų valdymo gebėjimai.	1. Didesnis projekto naudos gavėjų skaičius. 2. Projektas įgyvendinamas su partneriu	1. Didesnis naudos gavėjų skaičius. 2. Projektas įgyvendinamas su partneriu	Reikia nurodyti
-----------------------------	--	--	--	---	-----------------

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede.**

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Planuojama paramos suma priemonei, Eur	Planuojamas kvietimų skaičius	Kvietimų suma, Eur	2024 m.				2025 m.				2026 m.				2027 m.				2028 m.				2029 m.												
					I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.									
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	560 000,00	4	560 000,00			140 000,00			140 000,00				140 000,00				140 000,00																			
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	264 000,00	3	264 000,00			88 000,00				88 000,00								88 000,00																		
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	44 000,00	2	44 000,00							22 000,00																										
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	200 000,00	5	200 000,00			60 000,00			40 000,00				40 000,00			40 000,00						20 000,00														
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0,00	0	0,00																																	

12. VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	0	0,00	0,0	100
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	1	560 000,00	52,4	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinųjų ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	1	264 000,00	24,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	1	44 000,00	4,1	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	1	200 000,00	18,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	#DIV/0!	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	1	0,00	#DIV/0!	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0		#DIV/0!	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		#DIV/0!	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 068 000,00	100,0	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				0,00	0,0	
Iš viso				1 068 000,00	100	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

1	2	3	4	5	6	7	8
Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.

	suma, iš viso, Eur						
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 068 000,00	228 000,00	350 000,00	162 000,00	308 000,00	20 000,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	1 068 000,00	228 000,00	350 000,00	162 000,00	308 000,00	20 000,00	0,00
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,00	21,35	32,77	15,17	28,84	1,87	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	0,00						
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00						
Iš viso	100,00	21,35	32,77	15,17	28,84	1,87	0,00

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Sūduvos VVG yra viena iš nedaugelio Lietuvos VVG, kurios teritorija nesutampa su šalies administraciniu suskirstymu (savivaldybių ribomis), tačiau teritorijos vientisumas yra išlaikomas. Sūduvos VVG teritoriją sudaro Kazlų Rūdos savivaldybė, išskyrus Kazlų Rūdos miestą ir Sasnavos kaimiškoji seniūnija, priklausanti Marijampolės savivaldybei. Nors VVG teritorija nėra vientisa pagal administracinį suskirstymą, tačiau vietovę vienija priklausymas tam pačiam etniam regionui, užsimezge glaudūs bendradarbiavimo ryšiai tarp kaimuose veikiančių NVO, vietos gyventojų. Siekiant nustatyti atstovaujamos teritorijos stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes buvo organizuojami 5 susitikimai, pagal Sūduvos VVG atstovaujamų seniūnijų skaičių, kviečiant aktyviai dalyvauti visų sektorių atstovus. Susitikimų metu buvo aptarta kiekvienos teritorijos esama situacija, ateities lūkesčiai bei galimybė panaudojant vietos gamtinį, kultūrinį, socialinį potencialą VPS didesnę dėmesį skirti turizmo plėtros skatinimo temai. Taip pat atlikta vietovės situacijos analizė pagal kurią didelis dėmesys turėtų būti skiriamas vietovės ekonominio stabilumo užtikrinimui išnaudojant vietos išteklius turizmo potencialo didinimui. Atsižvelgiant į vietovės stiprybes bei pasinaudojant atsiveriančiomis galimybėmis vietos bendruomenė pritaria, kad yra tikslinga rengti teminę VPS orientuotą į vietovės konkurencingumo didinimą per turizmo sritį.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS bus siekiama telkti vietos bendruomenę išlaikant glaudžius bendradarbiavimo ryšius tarp įvairių sektorių atstovų organizuojant VVG susirinkimus, susitikimus, informacinius renginius, taip sudarant prielaidas užtikrinti suplanuotą VPS tikslų įgyvendinimą. Sūduvos VVG vietos plėtros veikėjai iki šiol sėkmingai derina interesus dalyvaudami VVG valdybos veikloje, vykdant VPS projektus paremtus bendradarbiavimu, taip pat įsitraukiant į kitas socialines-kultūrines veiklas. Identifikuotas VVG teritorijos išskirtinumas susijęs su unikalia gamtine aplinka, nišinių turizmo paslaugų teikimu, kultūrinėmis paslaugomis, todėl ypatingas dėmesys skiriamas veikloms, kuriomis didinamas teritorijos konkurencinis pranašumas turizmo srityje siūlant vietos gyventojams ir lankytojams inovatyvias, darniu vietos išteklių naudojimu paremtas paslaugas. Taip pat įgyvendinant VPS siekiant didesnės sinergijos bus skatinamos veiklos paremtos plačia partneryste t. y. įvairių sektorių atstovų įsitraukimu.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS rengimo etape VVG teritorijos gyventojai buvo informuojami apie naują finansavimo laikotarpį, rengiamą naują VPS bei koks svarbus kiekvieno indėlis įsitraukiant į šio dokumento rengimą. Bendruomenių lyderiai buvo prašomi susirinkimų metu dalintis informacija bei paraginti vietos gyventojus aktyviai dalyvauti anketinėse apklausoje bei teikti siūlymus VPS projektui. Rengiant VPS surengti susitikimai su įvairių sektorių atstovais seniūnijų lygmeniu, kurių metu aptarta konkrečios teritorijos situacija bei lūkesčiai. VVG internetinėje svetainėje, socialinio tinklo Facebook paskyroje buvo talpinama informacija susijusi su VPS rengimu. Taip pat VVG nariai apie svarbius VPS rengimo etapus buvo informuojami el. paštu bei telefonu.

Vadovaujantis statistine informacija, gyventojų anketine apklausa bei susitikimų seniūnijose išsakytiems poreikiams SSGG analizė, pagal kurią suformuoti pagrindiniai poreikiai bei priemonės

vietos gyventojų lūkesčiams pasiekti. Pasirenkant priemones ir planuojant finansinius išteklius VPS įgyvendinti vadovautasi 2014-2020 m. finansinio laikotarpio patirtimi ir susirinkimuose išsakytiems lūkesčiams. Atsižvelgiant į statistinę informaciją apie vietovę, gyventojų nuomonę bei susitikimuose išsakytas mintis nutarta rengti teminę VPS susijusią su turizmo plėtra. Pagal identifikuotus poreikius bei suformuluotas priemones nustatytos sąsajos su aktualiais BŽŪP tikslais ir ES bendraisiais rezultato rodikliais

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Reikalavimas „iš apačios į viršų“ įgyvendinant VPS bus užtikrinamas:

- Rengiant kvietimų teikti vietos projektų dokumentaciją, reikalavimai pareiškėjams, projektams bus derinami ir tvirtinami VVG valdybos posėdžiuose.
- Kvietimų viešinimas bus vykdomas talpinant informaciją VVG interneto svetainėje adresu – www.suduvosvvg.lt, socialinio tinklo Facebook paskyroje bei siunčiant aktualią informaciją susijusią su kvietimu nariams, prašant pasidalinti su savo nariais. Potencialūs pareiškėjai bei vietos gyventojai bus kviečiami į informacinius renginius, kuriuose bus pristatoma aktuali kvietimo informacija, taip siekiant didinti vietos gyventojų aktyvumą įsitraukti į VPS įgyvendinimą.
- Skirtingus sektorius atstovaujanti VVG valdyba, sudalyta vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“ bus atsakinga už vietos projektų atrankos rezultatų tvirtinimą.
- VPS įgyvendinimo rezultatai bus viešiniami VVG interneto svetainėje adresu – www.suduvosvvg.lt, socialinio tinklo Facebook paskyroje bei siunčiant informaciją nariams.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Sūduvos VVG sudaro įvairių sektorių atstovai, o veikla grindžiama šių sektorių tarpusavio bendradarbiavimo ryšių kūrimu. Sūduvos VVG vienija visas aktyviai atstovaujamoje teritorijoje veikiančias bendruomenines organizacijas, tam tikras sritis atstovaujančias NVO, verslo sektoriaus atstovus, kurie aktyviai įsitraukia ir į bendruomenines veiklas bei valdžios sektoriaus atstovus, su kuriais ieškome galimybių įgyvendinant projektus kurti kuo didesnę pridėtinę vertę. VVG šiuo metu vienija 38 narius ir yra atvira naujiems nariams. VVG nariu gali būti 18 metų sulaukę veiksnūs fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę vadovui prašymą įstoti į Asociaciją, įsipareigoję laikytis įstatų reikalavimų ir visuotinio susirinkimo nustatyta tvarka sumokėję nustatyto dydžio stojamąjį mokestį. VVG valdyba sudaryta iš 12 asmenų, renkama visuotiniame susirinkime atsižvelgiant į nario atstovaujama sektorių. VVG valdybos narių pasiskirstymas pagal sektorius yra: pilietinę visuomenę atstovauja 5 (41,67 proc.) nariai, verslo sektorių - 5 (41,67 proc.) nariai, vietos valdžios sektorių - 2 (16,67 proc.) nariai. Partnerystės principas rengiant VPS buvo užtikrinamas organizuojant susitikimus seniūnijose, kviečiant dalyvauti įvairių sektorių atstovus siekiant užtikrinti kuo platesnį skirtingų interesų grupių įsitraukimą. Siekiant užtikrinti VPS suderinamumą tarp skirtingų sektorių VVG valdyba posėdžių metu buvo informuojama apie VPS rengimą, tarpinis VPS pristatymas vyko visuotinio susirinkimo bei nuotolinio informacinio renginio metu.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS bus siekiama išlaikyti susiformavusius partnerystės ryšius bei skatinti kurtis naujus. Siekiant atitikti VVG tinkamumo sąlygas įgyvendinant VPS valdybos struktūra bus išlaikoma paisant taisyklių reikalavimų t. y. vengti vieno sektoriaus dominavimo bei kas 3 metus vykdyti 1/3 valdybos narių rotaciją. VVG valdybos sudėtis įpareigoja atstovauti visus sektorius derinant ir tvirtinant vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo dokumentus, priimant sprendimus dėl vietos projektų finansavimo, atliekant VPS įgyvendinimo stebėseną. Vietos projektuose bus skatinama partnerystė, ypač tarp skirtingų sektorių ar skirtingų teritorijų atstovų skiriant papildomus atrankos balus, tokiu būdu siekiama, kad VPS naudą pajustų kuo didesnis vietos gyventojų skaičius.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

2014-2020 m. laikotarpiu partnerio teisėmis dalyvavo dviejuose bendradarbiavimo projektuose.

Įgyvendintas tarptautinio bendradarbiavimo projektas su Marijampolės apskrities VVG ir viena Lenkijos VVG - "Biebžos fondas", „Pirminės žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir rinkodaros plėtra Marijampolės regiono kaimo vietovių VVG ir vietos veiklos grupės "Biebžos fondas" teritorijose“. Projekto tikslas – skatinti pirminės žemės ūkio produkcijos perdirbimą ir rinkodarą Marijampolės regiono kaimo vietovių VVG teritorijose ir vietos veiklos grupės "Biebžos fondas" teritorijoje. Įgyvendinant projektą vyko bendrų Lietuvos-Lenkijos patiekalų identifikavimas ir gamybos stovykla. Šios veiklos metu buvo identifikuoti bendri abiejų projekto šalių patiekalai, parengtos jų nuotraukos ir gamybos proceso aprašymai, skirti leidiniu lietuvių-lenkų kalbomis. Vėliau vyko patiekalų gamybos ir pateikimo mokymai, kurių dalyviai susipažino, kaip tradicinius patiekalus pateikti „kitaip“, kaip tikslingiau ir efektyviau maisto gamyboje panaudoti vietinius produktus. Projekto veiklos parodė, kad su krašto tradicijomis susiję patiekalai bei vietos produktų panaudojimas kuria didelę pridėtinę vertę plėtojant turizmo paslaugas.

Sūduvos VVG partnerio teisėmis dalyvauja teritorinio bendradarbiavimo projekte kartu su apskrities VVG „Amatų skatinimas ir lėtojo turizmo plėtra Marijampolės regione“. Projektas įgyvendinamas dviem kryptimis, viena jų – vietos amatai, kurie yra reikšminga alternatyvi ekonominė veikla kaimo vietovėse. Kita įgyvendinamo projekto teminė kryptis – lėtasis turizmas. Įgyvendinant projektą didelis dėmesys skirtas lėtojo turizmo iniciatyvoms, susijusioms su nišinių paslaugų panaudojant gamtinius, kultūrinius objektus teikimu, kas pasitarnaus šių vietos išteklių panaudojimui, plėtrai, Marijampolės regiono žinomumui ir naujoms verslo iniciatyvoms bei galimybėms.

2014-2020 m. laikotarpiu VVG, koordinatoriaus teisėmis, įgyvendino tarptautinio bendradarbiavimo projektą „Pažinkim mūsų regionų kultūrą“ su dviem Lenkijos VVG. Projekto idėja yra kaimiškųjų regionų kultūrinių, kulinariųjų ir turizmo stiprybių panaudojimas siekiant didinti jų ekonominę ir socialinę gyvybingumą.

2014-2020 m. laikotarpiu partnerio teisėmis VVG dalyvavo ERASMUS+ programos tarptautinio bendradarbiavimo projekte „Tvarus mobilumas, tvari bendruomenė“ įgyvendintas su partneriais iš Ispanijos, Danijos, Airijos. Viena iš šio projekto idėjų buvo plėtoti tvarų turizmą, kaip transporto priemonę renkantis dviratį. Sūduvos VVG teritorijoje buvo parengtas ir paženklintas dviračių maršrutas aplankant vaizdingas bei istorines vietas.

Renkantis bendradarbiavimo projektų idėjas ir veiklas buvo kryptingai galvojama apie ateinančio laikotarpio galimą VPS kryptį, nes atsižvelgiant į sukauptą 2014-2020 m. patirtį matome, kad siekiant proveržio bei didesnio rezultato yra tikslinga VPS lėšomis stiprinti konkrečią sritį, o bendradarbiavimo projektų metu gauta patirtis ir žinios rodo, kad tikslinga ir toliau plėtoti būtent turizmo sritį.

2014-2020 m. laikotarpiu vyko neformalūs susitikimai su apskrities VVG, kurių metu aptarti klausimai susiję su VPS įgyvendinimu (dalyvis ir iniciatorius). Rengiant 2023-2029 m. laikotarpio VPS su apskrities VVG bendravimas vyko naudojant nuotolines IT priemones bei konsultuojantis telefonu. VPS įgyvendinimo ir rengimo klausimais vyksta nuolatinės konsultacijos su VVGT nuotolinių susitikimų metu bei naudojantis bendra tinklo pašto dėžute.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

2023-2029 m. laikotarpiu planuojama glaudžiai bendradarbiauti su apskrities VVG (šiuo metu yra pateikti vertinti teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektai su apskrities VVG) įgyvendinant bendras veiklas, organizuojant pasitarimus bei konsultacijas aktualiais klausimais. Siekiant pasisemti idėjų, susipažinti su gera praktika ir inovacijomis bei pritaikyti jas VVG teritorijoje, skleisti gerąją praktiką VVG teritorijoje ir už jos ribų ir toliau aktyviai dalyvauja VVGT veikloje bei VVGT organizuojamose projektinėse veiklose. Siekiant užtikrinti principo laikymąsi VVG lygmeniu bus organizuojami susitikimai, informaciniai renginiai VVG teritorijos gyventojams

dalinantis gerosios praktikos pavydžiais, idėjomis. 2023-2029 m. laikotarpiu planuojama įgyvendinti tarptautinio bendradarbiavimo projektą toliau plėtojant turizmo temą ir siekiant pasisemti naujų idėjų bei patirties. Ateityje numatoma vykdyti bendradarbiavimą su esamais užsienio partneriais bei ieškoti naujų naujoms galimybėms įgyvendinti tarptautinių projektų idėjas.

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

LEADER metodo principų laikymasis organizuojant VVG veiklą skatina į viską žvelgti novatoriškai, kitaip nei yra priimta, nes tenka derinti labai skirtingus interesus tarp skirtingų sektorių atstovų ir rasti visoms pusėms priimtinus sprendimus. VVG veikloje dalyvauja NVO ir kitų socialinių partnerių, verslo bei valdžios atstovai, kurie bendradarbiaudami tarpusavyje prisidėjo prie VPS rengimo. Kiekvienas sektorius mato skirtingus tos pačios problemos sprendimo būdus, kas leidžia iš idėjų gausos pasirinkti pačią priimtinausią. 2014-2020 m. laikotarpiu įgyvendinant VPS globalios situacijos privertė naudoti veiklos inovacijas t. y. didžiąją dalį veiklos vykdyti pasitelkiant IT sprendimus, kas iki tol nebuvo naudojama: nuotoliniai susirinkimai, renginiai taip pat siekiant užtikrinti galimybę pasiekti informaciją nepriklausomai nuo vietovės kurioje esame, pradėjome naudotis „OneDrive“ ir „Google disko“ paslaugomis, vis plačiau naudojamas el. parašas. Rengiant VPS vietos gyventojai apklausoje kaip itin svarbias kraštui pažymėjo inovatyvių naujų turizmo paslaugų kūrimą, todėl atsižvelgiant į vietos gyventojų nuomonę suplanuoti bent 3 projektai, kurie bus susiję su inovacijų vietos lygmeniu taikymu.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS planuojama įgyvendinti su inovacijomis susijusias priemones t. y. vykdyti bendruomeninius verslus, kurie vien pagal veiklos vykdytoją yra inovacija didžiojoje VVG teritorijos dalyje bei pradėdant verslą ar planuojant verslo plėtrą numatyti konkrečias investicijas susijusias su inovacijomis vietos lygmeniu. Įgyvendinant VPS taip pat numatoma dėmesį skirti IT sprendimams turizmo paslaugų plėtroje. Taip pat bus skatinamos įvairių sektorių atstovų bendradarbiavimas siekiant didesnės sinergijos įgyvendinant projektus bei ilgalaikių rezultatų. Planuojama įgyvendinti tarptautinio bendradarbiavimo projektą, tad vietos gyventojai galės semtis gerosios patirties, tame tarpe ir inovacijų taikymo tarptautiniu lygmeniu. Inovatyvių projektų rezultatai bus viešinami VVG interneto svetainėje, socialinio tinklo Facebook paskyroje, informacinių renginių metu ir kt.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant VPS didelis dėmesys buvo skirtas jaunimo įsitraukimui į VVG veiklą. Organizuojant susitikimus seniūnijų lygmeniu buvo kviečiami dalyvauti jaunimo organizacijų atstovai, organizuotas atskiras susitikimas su Kazlų Rūdos savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorė bei kultūros centro darbo su jaunimu specialiste siekiant išsiaiškinti, kokie yra jaunimo poreikiai, kas juos skatintų rinktis šią teritoriją gyvenimui ir darbui.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG kolegialaus valdymo organo sudėtyje įtraukti 2 asmenys iki 29 m. amžiaus ir 2 asmenys iki 40 m. amžiaus (iš viso 4 jauni asmenys), taip siekiama užtikrinti tinkamą jaunimo atstovavimą svarstant svarbius VPS įgyvendinimo klausimus.

Įgyvendinant VPS jaunimą planuojama pasiekti informacijos sklaidai naudojant populiarius viešinimo kanalus t. y. interneto svetainę, paskyrą socialiniame tinkle Facebook ir kt.. Taip pat matome, kad didelę sinergiją galime pasiekti bendradarbiaujant su Kazlų Rūdos savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorė dalinantis aktualia informacija, aktyvinant vietos jaunimą įsitraukti į VPS įgyvendinimą.

Įsitraukti į projektinę veiklą jaunimas bus skatinamas numatant skirti papildomus atrankos balus už jaunų asmenų aktyvumą, dalyvavimą veiklose ir kuriant darbo vietas. Pristatant VPS įgyvendinimo pažangą, metinius rezultatus, organizuojant informacinius renginius ir kitas veiklas bus kviečiami jaunimo atstovai.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant VPS paisoma lyčių lygybės, lygių galimybių ir nediskriminavimo (dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ir kitų diskriminacinių motyvų) principų taikymo sudarant galimybes į VPS rengimo procesus įsitraukti visoms visuomenės grupėms. Sudarant VVG valdymo organą atsižvelgiama į moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo principų įgyvendinimą. Valdybą sudaro 12 asmenų iš kurių 6 moterys ir 6 vyrai, taip užtikrinama lygiavertė lyčių pusiausvyra svarstant ir priimant svarbius sprendimus. Valdymo organas taip pat sudarytas taip, kad atstovautų skirtingų sektorių interesus t. y. verslo, vietos valdžios ir pilietinės visuomenės bei įtraukti 4 (2 iki 29 metų amžiaus ir 2 iki 40 metų amžiaus) jauni asmenys, kurie atstovauja jaunimo interesus.

Atliekant gyventojų poreikių tyrimą, organizuojant susitikimus seniūnijose netaikant jokių diskriminacinių reikalavimų galėjo dalyvauti visi norintys prisidėti prie savo kraštui svarbaus dokumento rengimo bei teikti savo nuomonę.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Sudarant VVG valdybą įtraukiamos tiek moterys tiek vyrai išlaikant atitinkamą proporciją ir sudarant sąlygas tolygiai atstovauti abiejų lyčių interesus. Taip pat valdymo organą pagal atitinkamas proporcijas sudaro skirtingų sektorių atstovai bei jauni asmenys, tad gana plačiai užtikrinamas nediskriminavimo principas klausimų svarstymų ir priėmimo procesuose. Organizuojant VVG administracijos darbą taip pat laikomasi nediskriminavimo principų įgyvendinimo priėmimo į darbą, konsultavimo ar informacijos teikimo procesuose. Organizuojant kvietimus teikti projektų paraiškas, tvirtinant projektus, pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bei aktyvinant vietos gyventojus jokie apribojimai dėl lyties, amžiaus, religijos, kilmės ir kt. nenumatomi, numatoma veiklą vykdyti atvirai ir į VPS įgyvendinimą įtraukti kuo daugiau besidominčių.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

VPS rengimo metu buvo suorganizuoti 5 susitikimai-diskusijos Sasnavos, Plutiškių, Kazlų Rūdos, Jankų ir Antanavo seniūnijoje. Į susitikimus buvo kviečiami seniūnijų gyventojai, bendruomenių, vietos valdžios, verslo atstovais. Suorganizuotas 1 susitikimas su Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centro atstovėmis bei surengtas susitikimas su Kazlų Rūdos jaunimo reikalų koordinatorė bei Kultūros centro darbu su jaunimu specialiste. Susitikimų tikslas – aptarti konkrečios vietovės problemas, išsiaiškinti poreikius, nusistatyti tikslus ir prioritetus.

Susitikimai vyko:

- 2023 m. kovo 21 d. susitikimas Plutiškių seniūnijoje adresu: Mokyklos g. 5, LT-69466, Plutiškės, Kazlų Rūdos sav. – 6 dalyviai
- 2023 m. kovo 21 d. susitikimas su Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centro atstovėmis – 3 dalyviai;
- 2023 m. kovo 23 d. susitikimas Sasnavos bendruomenės namuose adresu: Sūduvos g. 46, Sasnava, Marijampolės sav. – 14 dalyvių
- 2023 m. kovo 24 d. Bagotosios vaikų dienos centre vyks susitikimas su Kazlų Rūdos seniūnijoje veikiančiomis NVO, verslo ir vietos valdžios atstovais. Adresas: Beržų g. 1, Bagotoji, Kazlų Rūdos sav. – 10 dalyvių
- 2023 m. kovo 28 d. susitikimas Jankų bendruomenės centre adresu: Jankai, Kazlų Rūdos sav. – 7 dalyviai
- 2023 m. kovo 29 d. nuotolinis susitikimas su Antanavo seniūnijos verslo, NVO ir vietos valdžios atstovais – 6 dalyviai
- 2023 m. balandžio 19 d. nuotolinis susitikimas su Kazlų Rūdos jaunimo reikalų koordinatorė bei Kultūros centro darbu su jaunimu specialiste – 4 dalyviai

Iš viso: 50 dalyvių

Informacija apie susitikimus skelbta nariams siunčiant kvietimus el.paštu, susisiektu telefonu raginant aktyviai dalyvauti bei VVG interneto svetainėje.

2023 m. kovo 6-27 d. organizuota vietos gyventojų elektroninė apklausa el.platformoje www.apklausa.lt. Informacija apie atliekamą tyrimą skelbta VVG tinklalapyje bei socialinio tinklo Facebook paskyroje.

2023-04-19 vyko visuotinis narių susirinkimas, kurio metu pristatyti anketinės apklausos bei susitikimų metu išryškėję poreikių tyrimo rezultatai, aptartos pagrindinės teminės VPS gairės aptartos priemonės bei VPS lėšų paskirstymas ir kt. Dalyvių skaičius – 26

2023-05-18 organizuotas nuotolinis informacinis VPS pristatymo renginys visuomenei. Dalyvių skaičius –

2023-05-30 vyko nuotolinis visuotinis VVG narių posėdis, kurio metu patvirtinta VPS.

Apie vykusius susitikimus bei jų metu aptartus klausimus informacija patalpinta VVG interneto svetainėje adresu www.suduvosvvg.lt

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

VPS vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema įgyvendinama vadovaujantis VVG įstatais, Valdybos darbo reglamentu, administracijos darbuotojų pareigybių aprašymais, VPS įgyvendinimą reglamentuojančiais teisės aktais bei kitais dokumentais reglamentuojančiais asociacijų veiklą.

VVG veiklos organizavimas priklauso nuo trijų valdymo organų – visuotinio narių susirinkimo, vadybos narių bei pirmininko:

-Visuotinis narių susirinkimas atsakingas už esminių klausimų susijusių su VPS įgyvendinimu svarstymą ir tvirtinimą: tvirtina metinę finansinę atskaitomybę, svarsto ir tvirtina pirmininko pateiktą veiklos programą ir ataskaitą, teikia pasiūlymus dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo, vertina VVG valdybos bei pirmininko darbą.

- VVG vadyba svarsto ir priima sprendimus dėl VPS projektų atrankos vertinimo, atlieka pat VPS administracijos darbo priežiūrą ir kontrolės, skiria VPS administracijos darbuotojus, nustato darbo užmokesčio dydžius, teikia administracijai teikiamas pastabas/rekomendacijas/pasiūlymus dėl VPS įgyvendinimo.

-pirmininkas organizuoja ir koordinuoja VVG veiklą, rengia VVG veiklos programą ir ataskaitą, teikia jas svarstyti ir tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui, sudaro darbo sutartis su VPS administracija.

Už VPS įgyvendinimo tinkamą organizavimą, koordinavimą ir nuolatinę kontrolę atsakingas VPS vadovas. Vykdomas nuolatinis informacijos rinkimas ir sisteminimas apie VPS įgyvendinimo pažangą, problemines sritis. Pagal poreikį bet ne rečiau kaip kas ketvirtį teikiama informacija VVG pirmininkui ir valdybos nariams apie VPS įgyvendinimo stebėsenos duomenis ir rodiklius.

VPS administratorė atsakinga už veiksmus susijusius su VPS dokumentų administravimu, saugojimu, teikimu atsakingoms institucijoms, VVG pirmininkui ir valdybai. Atlieka nuolatinę VPS įgyvendinimo pažangos stebėseną, reguliariai teikia informaciją administracijos vadovui ir VVG pirmininkui.

VPS finansininkas rengia metinius vietos plėtros strategijos administravimo išlaidų poreikio planus, tvarko VPS įgyvendinimo projekto buhalterinę apskaitą, rengia VPS administravimo lėšų mokėjimų prašymus, atlieka VPS administravimo lėšų paramos sutarties keitimus. Vykdo VPS įgyvendinimo finansinės dalies valdymą ir stebėseną, teikia informaciją administracijos vadovui ir VVG pirmininkui.

VPS viešųjų ryšių specialistas administruoja VVG interneto svetainę ir VVG Facebook paskyrą, rengia ir talpina aktualią viešinimui skirtą informaciją. Organizuoja VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo renginius, informuoja] suinteresuotus asmenis bei institucijas apie VPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus, užtikrina tiek reguliarių, tiek vienkartinių viešinimo priemonių įgyvendinimą. Vykdo su VPS viešinimu ir gyventojų aktyvinimu susijusių veiksmų valdymą ir stebėseną, teikia informaciją administracijos vadovui ir VVG pirmininkui.

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	<ul style="list-style-type: none"> - tvirtina parengtą VPS ir, atsižvelgiant į pakeitimų pobūdį, VPS keitimus; -tvirtina VVG veiklos metines ataskaitas; -atlieka kitas įstatuose numatytas pareigas.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	<ul style="list-style-type: none"> -atlieka projektų atrankos komisijos funkcijas, priima sprendimą dėl vietos projektų naudos ir kokybės vertinimo; - tvirtina VPS administracijos darbuotojus, nustato darbo užmokesčio dydžius; -tvirtina metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą; -teikia siūlymus dėl VPS įgyvendinimo efektyvumo; -atlieka kitas įstatuose numatytas pareigas.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	<ul style="list-style-type: none"> -atlieka nuolatinį VPS įgyvendinimo pažangos vertinimą, teikia informaciją valdybai ir visuotinio susirinkimo nariams; -rengia VPS įgyvendinimo ataskaitas; -rengia informacija valdybos posėdžiams bei visuotiniams susirinkimams; -atlieka pareiškėjų konsultavimą projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais; -koordinuoja VVG administracijos veiklą, paskirsto užduotis darbuotojams; -vykdo VPS įgyvendinimo stebėseną; -pagal poreikį inicijuoja vietos projektų patikras; -atlieka kitus veiksmus numatytus darbo funkcijų aprašyme.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<ul style="list-style-type: none"> -rengia/teikia derinti VPS vadovui dokumentus susijusius su VPS administravimo finansine dalimi; -rengia/teikia derinti VPS vadovui dokumentus susijusius su vietos projektų administravimo finansine dalimi; -vykdo viešųjų pirkimų kontrolę; -teikia siūlymus VPS administracijos vadovui; -atlieka kitus veiksmus numatytus darbo funkcijų aprašyme.
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	<ul style="list-style-type: none"> -rengia/teikia derinti VPS vadovui dokumentus susijusius su VPS administravimu; -rengia/teikia derinti VPS vadovui dokumentus susijusius su vietos projektų administravimu; -vykdo vietos projektų ir VPS administravimo veiksmus ŽŪMIS sistemoje; -organizuoja viešuosius pirkimus; -organizuoja įvairius susirinkimus susijusius su VPS įgyvendinimu; -kaupia ir sistemina VPS įgyvendinimo rodiklius, rengia ataskaitas; -teikia siūlymus VPS administracijos vadovui -atlieka kitus veiksmus numatytus darbo funkcijų aprašyme.
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<ul style="list-style-type: none"> -vykdo VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiksmus (renginių, mokymų ir kt. organizavimas); -rengia viešinimui medžiagą apie VPS įgyvendinimo pažangą; -administruoja VVG interneto svetainę ir paskyrą socialine tinklapyje FB; -renka/fiksuoja/viešina informaciją apie VVG ir vietos projekto vykdytojų veiklą; -užtikrina tinkamus viešinimo veiksmus vadovaujantis teisės aktais reglamentuojančiais VPS įgyvendinimą;

		-atlieka kitus veiksmus numatytus darbo funkcijų aprašyme.
--	--	--

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
8 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
9 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	Antanavo bendruomenė	Reda Kneizevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
2.	Ažuolų Būdos kaimo bendruomenė	Romaldas Bliuvas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
3.	Šarūno Mažeikos įmonė „Avansas“	Renata Mažeikienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Marijampolės sav. Sasnavos sen.	
4.	Gavaltuvos kaimo bendruomenė	Remigijus Uleckas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Marijampolės sav. Sasnavos sen.	
5.	Stasio Krepensko ūkis	Milda Krepenskienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
6.	Marijampolės savivaldybės administracija	Nijolė Smilgienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Marijampolės sav. Sasnavos sen.	
7.	Sasnavos bendruomenė	Daiva Truncienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Marijampolės sav. Sasnavos sen.	
8.	Marijampolės savivaldybės Tautkaičių kaimo bendruomenė	Ramunė Žilinskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Marijampolės sav. Sasnavos sen.	
9.	Kazlų Rūdos Savivaldybės administracija	Rasa Avietynienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Kazlų Rūdos sav.	
10.	Višakio Rūdos kaimo bendruomenė	Loreta Matusevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
11.	Plutiškių bendruomenė	Žibutė Šilingienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
12.	Puskelnių kaimo bendruomenė	Virginijus Jonavičius	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Marijampolės sav. Sasnavos sen.	
13.	Būdos kaimo bendruomenė	Jūratė Gurevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
14.	Gudelių kaimo bendruomenė	Jurgita Juozaitytė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
15.	Kaimo turizmo sodyba „Agurkiškės“	Antanas Deivikas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
16.	VO „Kazlų Rūdos verslininkų klubas“	Vilius Mėlinauskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
17.	UAB „Arluda“	Arūnas Juozapavičius	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
18.	Antanavo jaunimo klubas „Draugai“	Povilas Savickas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
19.	Bebruliškės kaimo bendruomenė	Rima Gruodienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
20.	Bagotosios jaunimo organizacija „Bigeris“	Audrius Raškauskas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
21.	Smilgių kaimo bendruomenė	Jūratė Utkevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Marijampolės sav. Sasnavos sen.	2022-07-04 RC inicijuotas likvidavimas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
22.	Kazliškių bendruomenė	Ričardas Martinkus	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
23.	Asociacija „Jūrės miestelio bendruomenė“	Žaneta Štreimikytė-Mockeliūnė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
24.	Jūrės kaimo bendruomenė	Rita Sliserienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
25.	Kazlų Rūdos muzikos klubas	Mindaugas Akelaitis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
26.	Agurkiškės kaimo bendruomenė	Antanas Deivikas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
27.	Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija	Ričardas Martinkus	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
28.	Asociacija Kardokų bendruomenė	Raimundas Vaičiūnas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
29.	Bagotosios kaimo bendruomenė	Audrius Raškauskas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
30.	Remigijaus Banišausko individuali veikla	Remigijus Banišauskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
31.	Akvilė Krunglevičienė	Akvilė Krunglevičienė	Kita	Kazlų Rūdos sav.	
32.	Asociacija „Šilo šauliai“	Aidas Vaišnora	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
33.	Nerijus Sabas	Nerijus Sabas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)		
34.	Jankų bendruomenė	Violeta Stanaitienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
35.	Asociacija Kazlų Rūdos senjorų klubas	Ramutė Vinikienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
36.	Eduardas Norkus	Eduardas Norkus	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
37.	Gina Gelažnikienė	Gina Gelažnikienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
38.	Kristina Mačiokienė	Kristina Mačiokienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdos sav.	
39.			Pasirinkite elementą.		
40.			Pasirinkite elementą.		

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Marijampolės savivaldybės administracija	Darius Cinaitis	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Marijampolės savivaldybės Sasnavos seniūnija	2023-04-19	
2.	UAB Avansas	Renata Mažeikienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Marijampolės savivaldybės Sasnavos seniūnija	2023-04-19	
3.	Puskelnių kaimo bendruomenė	Virginijus Jonavičius	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Marijampolės savivaldybės Sasnavos seniūnija	2023-04-19	Valdybos pirmininkas
4.	Individuali veikla	Nerijus Sabas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Marijampolės savivaldybės Sasnavos seniūnija	2023-04-19	
5.	Višakio Rūdės kaimo bendruomenė	Loreta Matusevičienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kazlų Rūdės savivaldybė	2023-04-19	Organizacija vykdo vaikų dienos centrų veiklą t. y. veikia pažeidžiamų ir (ar) atskirtų visuomenės grupių teisių ir gerovės užtikrinimo srityse.
6.	Kazlų Rūdės savivaldybės administracija	Rasa Avietynienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Kazlų Rūdės savivaldybė	2023-04-19	
7.	Individuali veikla	Eduardas Norkus	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Kazlų Rūdės savivaldybė	2023-04-19	Asmuo iki 40 metų amžiaus

Eil. Nr.	Organizācijas pavadinums	Atstovo vards ir pavardē	Atstovaujams sektoriuss	Atstovaujama VVG teritorijas savivaldybē (jei aktuālu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informācija
8.	S. Krepensko ūkis	Milda Krepenskienē	Verslo sektoriuss (privatūs ekonomiskie interesi)	Kazlų Rūdos savivaldybē	2023-04-19	
9.	Individuali veikla	Gina Gelažnikienē	Verslo sektoriuss (privatūs ekonomiskie interesi)	Kazlų Rūdos savivaldybē	2023-04-19	Asmuo iki 40 metų amžiaus
10.	Muzikos klubas	Mindaugas Akelaitis	Pilietinēs visuomenēs sektoriuss (socialiniai interesi)	Kazlų Rūdos savivaldybē	2023-04-19	
11.	Bagotosios jaunimo organizācija „Bigeris“	Karolis Raškauskas	Pilietinēs visuomenēs sektoriuss (socialiniai interesi)	Kazlų Rūdos savivaldybē	2023-04-19	Asmuo iki 29 metų amžiaus
12.	Asociācija „Jūrēs miestelio bendruomenē“	Žygimantas Laureckas	Pilietinēs visuomenēs sektoriuss (socialiniai interesi)	Kazlų Rūdos savivaldybē	2023-04-19	Asmuo iki 29 metų amžiaus
13.			Pasirinkite elementā.		Norėdami įvesti datą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
14.			Pasirinkite elementā.		Norėdami įvesti datą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
15.			Pasirinkite elementā.		Norėdami įvesti datą, spustelėkite arba	

Eil. Nr.	Organizācijas pavadināms	Atstovo vards ir pavardē	Atstovaujamas sektorijs	Atstovaujama VVG teritorijas savivaldybē (jei aktuālu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informācija
					bakstelēkite čia.	

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	<ul style="list-style-type: none"> -teikia pasiūlymus/ataskaitas VVG nariams ir valdybai dėl VPS įgyvendinimo; -esant poreikiui teikia VPS įgyvendinimo ataskaitas VPS priežiūros ir kontrolės darbo grupei; -koordinuoja VPS administracijos veiklą; -koordinuoja VPS įgyvendinimo pakeitimų rengimą; -užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimu susijusios dokumentacijos rengimą, tvarkymą ir saugojimą; -organizuoja VPS įgyvendinamų projektų patikras, rengia/tikrina jų ataskaitas; -konsultuoja pareiškėjus projektų teikiamų pagal VPS rengimo/įgyvendinimo klausimais; -rengia/teikia informaciją apie VPS stebėsenos duomenis, rodiklius ir VPS įgyvendinimo problemas Nacionalinę mokėjimo agentūrą ir (arba) Žemės ūkio ministeriją; -atlieka veiksmus susijusius su VVG narių aktyviu įsitraukimu į VPS įgyvendinimą; -atlieka vietos projektų vertinimo veiksmus; -teikia siūlymus dėl veiklos efektyvumo didinimo, inovacijų taikymo veikloje; -atlieka kitus darbus susijusius su tinkamu VPS įgyvendinimu. 	Kristina Mačiokienė
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir	<ul style="list-style-type: none"> -renka/kaupia/sistemina finansinius dokumentus ir informaciją susijusią su VPS įgyvendinimu; 	Virginija Petrukaitienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		(arba) finansų valdymo srityje	<ul style="list-style-type: none"> -rengia ir teikia metinius finansinės atskaitomybės dokumentus VVG nariams, valdybai ir pirmininkui; -teikia pasiūlymus dėl efektyvaus VPS lėšų naudojimo VVG administracijos vadovui/pirmininkui; -rengia finansinės atskaitomybės dokumentus susijusius su VPS įgyvendinimu; - ruošia finansinius dokumentus archyvavimui; -atlieka vietos projektų vertinimo veiksmus; -teikia siūlymus dėl veiklos efektyvumo didinimo, inovacijų taikymo veikloje; -atlieka kitus veiksmus susijusius su tinkamu VPS įgyvendinimu. 	
3.	VPS administratorius	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	<ul style="list-style-type: none"> -rengia/ teikia derinti administracijos vadovui dokumentaciją susijusią su VPS ar vietos projektų įgyvendinimu; -atlieka vietos projektų administravimo veiksmus; -konsultuoja pareiškėjus projektų rengimo/įgyvendinimo klausimais; - rengia viešųjų pirkimų dokumentus, atlieka viešųjų pirkimų procedūras; -renka/sisteminą duomenis reikalingus VPS ir vietos projektų ataskaitoms; -atlieka vietos projektų vertinimo veiksmus; -teikia siūlymus dėl veiklos efektyvumo didinimo, inovacijų taikymo veikloje; -atlieka kitus veiksmus susijusius su tinkamu VPS įgyvendinimu. 	Asta Prajarienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse; arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	<ul style="list-style-type: none"> -atlieka VPS įgyvendinimo viešinimo veiksmus; -administruoja VVG interneto svetainę bei paskyrą socialiniame tinkle, rengia/talpina aktualią informaciją; -atlieka vietos gyventojų, potencialių pareiškėjų aktyvinimo veiksmus; - atlieka pareiškėjų konsultavimą projektų rengimo klausimais; -rengia ir viešina informaciją apie VVG veiklą; -rengia ir viešina informaciją apie vietos projektus įgyvendinamus pagal VPS; -teikia siūlymus dėl veiklos efektyvumo didinimo, inovacijų taikymo veikloje; -atlieka kitus veiksmus susijusius su tinkamu VPS įgyvendinimu. 	Asta Prajarienė

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):

1	2	3	4	5	6	7	8
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	1 priemonė Verslo kūrimas ir plėtra	2 priemonė Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	3 priemonė Kaimų atnaujinimas ir plėtra	4 priemonė Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	5 priemonė Tarptautinis VVG bendradarbiavimas
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:						
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	0	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	17,00	12,00	5,00	0,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasi pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	11	8	3	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	0	0	0	0	0	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	0	0	0	0	0	0

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:

 Netaikoma Taikoma

1	2	3	4	5	6	7	8
			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė

Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Verslo kūrimas ir plėtra	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas
E	VPS rodikliai (produkto, rezultato):						
KAZL-R.1	Naujai kuriamų darbo vietų kaime skaičius	17	12	5	0	0	0
KAZL-R.2	Naujai kuriamų ar plėtojamų verslų kaime skaičius	11	8	3	0	0	0
KAZL-R.3	Naudos gavėjų kaime skaičius	0	0	0	0	0	0
KAZL-P.4	Inovacijų veikloje taikymas	3	2	1	0	0	0
KAZL-P.5	Naujos turizmo paslaugos vietovėje	5	4	1	0	0	0

3. VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:

1	2	3
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	0
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	0
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	0
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	0
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	12
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	5
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	0
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	0
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0

R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	8
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	3
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	0
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	0
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	0
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	0
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	0
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	0
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	
1 priemonė	Verslo kūrimas ir plėtra	0
2 priemonė	Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	0
3 priemonė	Kaimų atnaujinimas ir plėtra	0
4 priemonė	Bendruomeniškumą skatinančios veiklos	0
5 priemonė	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0

4. Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:

Netaikoma

Taikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas	
1.	VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	<p>Kazlų Rūdos savivaldybės 2021-2027 m. strateginis plėtros planas</p> <p>I prioritetas PAŽANGI EKONOMIKA IR ATVIRA SAVIVALDA 1 tikslas: <i>Investicijoms palankios ir ekonomikos augimą skatinančios verslo aplinkos kūrimas</i> Uždaviniai: 1. Sudaryti palankias sąlygas verslų atsiradimui, plėtrai, investicijų pritraukimui 2. Plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, padidinti gyventojų verslumą ir ekonominį lankstumą 2 tikslas: <i>Turizmo bei rekreacijos paslaugų plėtra</i> Uždaviniai: 1. Nišinio turizmo, pasitelkiant lėtojo gyvenimo būdo koncepciją, vystymas 2. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti</p> <p>II prioritetas AKTYVI, KŪRYBIŠKA, SVEIKA IR SOCIALIAI ATSAKINGA BENDRUOMENĖ tikslas <i>Kultūros paslaugų patrauklumo didinimas</i> Uždaviniai 1. Įveiklinti kultūros objektų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti 2. Pagerinti kultūros paslaugų kokybę, didinti įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą Tikslas <i>Gyventojų sveikatos stiprinimas bei fizinio aktyvumo skatinimas</i> Uždaviniai:</p>	<p>Sūduvos VVG 2023-2027 m. vietos plėtros strategija</p> <p>Priemonė - Verslo kūrimas ir plėtra Priemonė - Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra</p> <p>Priemonė - Kaimų atnaujinimas ir plėtra Priemonė - Bendruomeniškumą skatinančios veiklos</p>

		<p>1. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką ir sveiką bendruomenę Tikslas: <i>Nevyriausybinių sektoriaus bei jaunimo įtraukties didinimas</i> Uždaviniai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų kokybę ir skatinti jaunimo aktyvumą, iniciatyvumą 2. Remti nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų veiklą, iniciatyvas, jų dalyvavimą viešajame valdyme <p>III prioritetas ŽALIA DARNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ Tikslas: <i>Pažangaus žemės ūkio vystymas ir kaimo plėtra</i> Uždaviniai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prisidėti prie alternatyvių veiklų kaimo vietovėse vystymo <p>Tikslas: <i>Inžinerinės infrastruktūros vystymas daroje su gamtine aplinka</i> Uždaviniai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Užtikrinti atsinaujinančios ir alternatyvios energetikos gamybą bei vartojimą <p>Tikslas: <i>Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos puoselėjimas</i> Uždaviniai:</p> <p>Sumažinti aplinkos užterštumą ir puoselėti patrauklų Savivaldybės kraštovaizdį</p>	<p>Priemonė - Verslo kūrimas ir plėtra Priemonė - Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra Priemonė - Kaimų atnaujinimas ir plėtra</p>
		<p>Marijampolės savivaldybės strateginis plėtros iki 2030 metų planas</p>	<p>Sūduvos VVG 2023-2027 m. vietos plėtros strategija</p>
		<p>2 PRIORITETAS. KONKURENCINGAS VERSLAS Tikslas/uždavinys - Sudaryti prielaidas plėtoti smulkiajam ir vidutiniam verslui, ugdant verslumą ir stiprinant verslui teikiamas viešąsias informavimo, konsultavimo ir finansinės paramos paslaugas</p>	<p>Priemonė - Verslo kūrimas ir plėtra Priemonė - Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra</p>

		<p>Tikslas/uždavinys - Padidinti turistinį savivaldybės patrauklumą Tikslas/uždavinys - Didinti konkurencingų turizmo produktų pasiūlą</p> <p>3 PRIORITETAS. DARNI APLINKA Tikslas/uždavinys - Mažinti visuomenės ir ūkio neigiamą poveikį aplinkai Tikslas/uždavinys – Plėtoti išteklius tausojančią ir aplinką saugančią komunalinių paslaugų infrastruktūrą</p> <p>4 PRIORITETAS. PATRAUKLIOS KAIMO VIETOVĖS Tikslas/uždavinys - Padidinti kaimo vietovių infrastruktūros patrauklumą ir saugumą Tikslas/uždavinys - Gyventojų poreikiams pritaikyti kaimo vietovių viešąją infrastruktūrą</p>	<p>Priemonė - Kaimų atnaujinimas ir plėtra</p> <p>Priemonė - Kaimų atnaujinimas ir plėtra</p>
2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	<p>2022–2030 M. MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANAS</p> <p>Tikslas – padidinti regiono investicinių patrauklumą bei paskatinti ekonomikos aktyvumą Uždaviniai: 1. Gerinti sąlygas investicijų pritraukimui 2. Gerinti sąlygas regiono gyventojų ekonominiam aktyvumui (ypač kaimo vietovėse). Tikslas – skatinti ekonominį aktyvumą Uždaviniai: Gerinti aplinką verslui ir gyvenimo kokybę</p>	<p>Sūduvos VVG 2023-2027 m. vietos plėtros strategija</p> <p>Priemonė - Verslo kūrimas ir plėtra Priemonė - Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra</p> <p>Priemonė - Verslo kūrimas ir plėtra Priemonė - Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra</p>
3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	<p>Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)</p> <p>BJRS tikslas „Sujungti regioną“ (transportas, energetika) BJRS tikslas: „Padidinti gerovę“ (turizmas, kultūra, inovacijos, sveikata, švietimas)</p>	<p>Sūduvos VVG 2023-2027 m. vietos plėtros strategija</p> <p>Priemonė - Verslo kūrimas ir plėtra Priemonė - Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra</p> <p>Priemonė - Bendruomeniškumą skatinančios veiklos</p>

4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	Netaikoma
<...>	<...>	

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

7 priedas.

8 priedas.

9 priedas.

10 priedas.

11 priedas.

12 priedas.

13 priedas.

14 priedas.

15 priedas.
